

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolit
APARE SĂPTĂMÂNAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Sibiu
Str. Șaguna 8

Abonamentul:
Un an 600 Lei. — Șase luni 300 Lei. — Trei luni
150 Lei. — Pentru străinătate un an 1000 Lei. —
Pentru America 8 Dolari

Articole și corespondențe
se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu,
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se
refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor
un șir petiț 10 Lei pentru odată, dacă se publică
de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile
se adresează **Administrației** ziarului Telegraful
Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 4590/1943.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române
de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat,
Crișana și Maramurăș

**Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl
și dela Domnul nostru Iisus Hristos.**

„Nu te teme turmă mică, că bine a voit Tatăl
vostru să vă dea vouă împărăția”.

Luca 12, 32.

Iubiții mei îi sufletești,

Bunul Dumnezeu ne-a rânduit
să ajungem din nou sfintele sărbă-
tori ale Învierii Domnului și Mân-
tuirii noastre Iisus Hristos. Ori-
cât de aspre sunt vremurile și ori-
cât de mari încercările prin cari
trecem, vestea Învierii pe care ne-o
împărtășește aceste sărbători co-
boară în sufletele noastre balsam de
alinare și putere de nădăjduire. Omul
credincios are în Învierea Domnului
chezășia sigură că până la urmă tot
binele va învinge asupra răului, tot
viața asupra morții, tot dreptatea
asupra nedreptății. Pătimirile pot
să țină uneori timp mai îndelungat
și să fie deosebit de grele, dar cine
le rabdă cu suflet curat tot va avea
parte de bucuria biruinții și a ie-
șirii la lumină. După Vinerea Pa-
timilor urmează Dumineca Învierii.

Cu această siguranță primim noi
astăzi solia luminată a sfintelor Paști.

Dar Învierea Domnului ne este,
iubiții mei, temeiul sigur de nădejde
nu numai pentru fiecare din noi în
parte, ci și pentru neamul nostru
întreg, care poartă acum cu răb-
dare și fără să fi făcut vre-o străm-
bătate cuiva, încercările acestor vre-
muri de război. Suferințele de acum
nu pot să se prelungească peste mă-
sură. Să așteptăm cu încredere ziua
cea mare a Învierii neamului, căci
Dumnezeu nu a făcut neamurile ca
să le piardă, ci ca să slujească la
descoperirea mării Lui prin fap-
tele și vredniciile lor.

Trebue să ne pătrundem, dragii
mei, până în adâncul sufletelor no-
astre de credință că între neamurile
lumiі are și neamul nostru o chemare.
Dumnezeu i-a dat și lui anumite da-
ruri pe cari are să le pună în lu-
crare, ca să arate și el, prin talantul
ce i l-a încredințat, o latură din
mărirea lui Dumnezeu. Dacă tîm-
purile grele din trecut nu au îngă-
duit neamului nostru să-și împlinească
până acum toată chemarea lui,
trebuie să avem încredere că de
abia de aici înainte va începe timpul
lui. Deci nouă ne aparține viitorul,
după ce ne-am pregătit pentru el.

Cel dintâi lucru ce ni se cere
ca să putem împlini un rost al no-
stru pe pământ este de-a ne pă-
trunde cu toții de convingerea că
avem un astfel de rost și că nu ne

aflăm pe lume pentru a trăi fără
nici o țință, la întâmplare. Precum
omul singuratic numai atunci e a-
juns la vrâsta înțelepciunii când își
dă seama ce daruri deosebite are
el dela Dumnezeu și ce rost deo-
sebit are el de împlinit pe lume, așa
și un popor numai atunci începe
să joace un rol al lui, când i se lu-
minează chemarea deosebită ce o
are pe pământ.

Convingerea despre un rost,
despre o chemare proprie, pe care
o câștigă și pe care și-o adâncește
un popor în sufletul lui, îi sporește
puterile ca să și tindă spre împli-
nirea acelei chemări.

Când toți fiii neamului nostru,
tineri și bătrâni, bărbați și femei,
vor fi cuceriți în inimile lor de gân-
dul chemării pe care o are neamul
nostru pe lume, o, atunci puterile
noastre vor crește cum nu ne pu-
tem închipui. Atunci nu vom mai lu-
cra împrăștiat, ci forțele tuturor se
vor aduna și se vor mișca spre o
singură țință. Frăția noastră va fi
mai strânsă și se știe că frățietatea
la orice lucru sporește puterile.

Dacă privim la originea noastră,
la trecutul nostru, la locul în care
suntem așezați, vom descoperi atâ-
tea motive, atâtea cuvinte, cari să
ne facă să înțelegem că avem un
rost mai însemnat decât multe alte
neamuri și deci nu mai trebuie să
socotim neamul nostru doar ca pe
unul ce are să fie purtat încoace
și încolo de alte neamuri pentru
scopurile lor.

Noi n'am venit din niscai în-
fundături neștiute ale lumiі și nici
nu ne tragem din popoare rătăci-
toare din loc în loc, ci din două
neamuri mândre și viteze. Noi co-
borâm din Dacia legați de acest pământ
din timpuri necunoscute, cari
și-au apărut moșia cu prețul celor
mai mari jertfe și din neamul îm-
părătesc al Romanilor, cari stăpâ-
neau odată toată lumea și au ridi-
cat toate popoarele din starea de
sălbătăcie. Noi suntem cea mai aleasă
viță dintre toate neamurile ce ne
înconjoară. În vinele noastre curge
un sânge nobil și sufletul nostru nu
s'a întâlnit numai de câteva sute
de ani cu simțămintele mai înalte
și mai frumoase.

În plămada aceasta a noastră s'a

turnat zestrea aleasă a Evanghe-
liei Domnului nostru Iisus Hristos,
pe care am păstrat-o neștirbită și
în toată curățenia dumnezească.
Ea ne-a înobilat și mai mult ființa
și ne-a înzestrat-o cu însușiri din
cele mai alese.

Însușirile noastre și chemarea
însemnată ce o avem de îndeplinit
în această parte a lumiі, se vădesc
și prin aceea că noi n'am fost nici
odată un neam rătăcitor dintr'un loc
într'altul. Noi n'am venit pe acest
pământ din altă parte. Noi aici ne-am
pomenit. Față de toți cei cari au
venit pe urmă, noi am fost cei de-
acasă. Noi nu suntem oaspeți mai
noui sau mai vechi aici, ci am cre-
scut din tot începutul pe aceste
meleaguri. Și se știe că nimeni nu
este atât de legat de un loc ca a-
cela care n'a venit din altă parte,
ci a fost totdeauna pe el. Noi sun-
tem cei mai contopiți cu aceste lo-
curi și noi vom ști totdeauna să ne
purtăm mai potrivit ca ceea ce cer-
ele.

Suntem așezați la o răspântie
a pământului, unde se ciocnesc ne-
murile din Răsărit cu cele din Apus
și pe unde vreau să treacă toate.
Pământul nostru e un loc foarte pri-
mejdut și însemnat, dar dacă ne-a
așezat Dumnezeu pe el, însemnează
că ne-a socotit vrednici de însemnă-
tatea lui. De pe acest loc am apărut
totdeauna creștinătatea; noi am fă-
cut legătura între popoarele atât de
deosebite dela Răsărit și dela Apus,
dela Miază-Noapte și dela Miază-Zi.
Multe neamuri au mai încercat să
se așeze pe aceste locuri. Dar nici
unul n'a putut rămânea până la
sfârșit. Nu aveau rădăcinile în a-
dâncul acestui pământ și n'au avut
puterea de-a se ținea în furtunile
ce-au trecut pe aici. Peste noi au
trecut toate puhoaiile, dar noi am
rămas ca stânca neclintită.

De aceea să aveți credința tare,
iubiții mei îi sufletești, că va trece
și învălmășeala de azi, iar neamul
nostru va ieși teafăr la lumină, ur-
mând să-și îplinească marea lui
chemare.

Războiul pe care îl purtăm azi
cu atâtea jertfe nu-l ducem cu alt
scop decât pentru păstrarea noastră
pentru un viitor, în care vom pu-
tea să ne împlinim chemarea ce ne
este încredințată în această parte a
lumiі. Vrem să ne apărăm ființa
neamului de toate încercările de-a
ne-o nimici. Vrem să dobândim li-
bertatea pe seama întregului nostru
neam, căci numai în libertate pu-
tem să ne desfășurăm puterile ce
zac în firea noastră.

De aceea, Vă îndemn, dragii
mei, să purtați cu răbdare și cu
inimă tare toate încercările acestor
vremuri, toate greutățile războiului,
ca să putem ieși biruitori din el.
Ușurați-vă unii altora poverile, stați
într'ajutor familiilor ostașilor noștri,
ajutorați văduvele și orfanii celor

căzuți, cinstiți și îngrijiți pe răniții
și invalizii noștri.

Stați neclintit lângă Biserica
strămoșească și lângă credința no-
astră cea dreptmăritoare și nu as-
culțați ispitele celor ce vă îndeamnă
la părăsirea bunurilor noastre sufle-
tești de totdeauna. Credința este
cheagul care unește pe fiii unui
neam și îi dă putere de răbdare și
il ține deasupra năpăstuirilor celor
grele. Țineți la familia, la moșia, la
neamul nostru. Gândiți că un neam
trăește mai presus de toate prin su-
fletul său și nu prin trup. Să facem
ca focul suferințelor acestui război
să ardă toată pudzeria răutăților din
noi și să ieșim luminați și înnoiți în
duhul evangheliei și prin puterea lui
Hristos Domnul din vârtoarea vre-
murilor ce le străbatem. Acesta va
fi cel mai mare câștig al nostru.
Așa făcând, nădejdea noastră în iz-
bânda neamului va rămânea neclă-
tinată: „Nu te teme turmă mică,
că bine a voit Tatăl vostru să vă
dea vouă împărăția”.

Învierea Domnului ne arată că
viața noastră nu e numai atâta cât
o vedem pe pământ, ci e veșnică.
Iar veșnicia ei atârână de grija ce
am dat-o sufletului și bunurilor su-
fletești.

Trimițându-Vă cu părintească
dragoste aceste îndemnuri și povețe
din prilejul praznicului Învierii Dom-
nului și rugând pe bunul Dumne-
zeu să Vă ajute să petreceți aceste
luminate sărbători în pace sufletea-
scă și'n bucurie duhovnicească, Vă
îmbrățișez pe toți cu calde simțe-
minte și împărtășindu-Vă tuturor ar-
chiereștile mele binecuvântări, Vă
zic:

Hristos a înviat!

Dată în reședința Noastră arhie-
piscopească-mitropolitană din Sibiu,
la sărbătorile Învierii Domnului din
anul 1943.

Al vostru al tuturor de tot binele
voitor

(ss) NICOLAE,
arhiepiscop și mitropolit

**Leziuni trupesti prin suferințe su-
fletești.** — Acesta a fost interesantul subiect
pe care l-a desvoltat în conferința din 1
Aprilie, repetată la cererea generală în 13
Aprilie, dl rector al Universității, Dr. Iuliu
Hațeganu. Conferința aceasta a confirmat
orientarea spiritualistă a medicinei mo-
derne, care nu mai explică bolile trupului
numai din cauze materiale și nici nu mai
recurge pentru vindecarea lor numai la
remedii chimice și fizice, ci recunoaște
rolul hotărâtor al factorului sufletesc atât
la îmbolnăvirea, cât și la vindecarea omu-
lui. Cazurile verificate personal, aduse de
ilustrul profesor și clinician, au fost impres-
ionante.

Ar fi extrem de folositor ca această
conferință să fie publicată.

Cu moartea pe moarte călcând...

În legătură cu moartea lui Iisus se înfățișează spre analiză următoarele probleme: 1. Cum a luat El asupra Sa moartea tuturor oamenilor? 2. În ce a constatat moartea Sa subiectiv și obiectiv?

La întrebările acestea nu se poate răspunde separat. Dar în general ele ne pot jalona expunerea.

Asumarea morții universal-omeneste e implicată în asumarea păcatelor tuturor oamenilor. El Său plasându-se acolo unde ajunge intimitatea tuturor eurilor omeneste, în sensul lor, a puterii de supremă sensibilitate, în punctul, toată neînțelegerea care avansa spre ele și în ele, fie ca trimisă de Dumnezeu pentru păcat, fie ca urmare organică a păcatului, sau ca armă a contrariului lui Dumnezeu, a concentrat-o spre El. Iisus S'a plasat între omenire și moarte sau între miezul tuturor eurilor omeneste și moartea care le înconjoară și le pătrunde ca un întunec al neînțelegerii. Prin păcat neantul inițial pornește iarăși asupra creației în urma stricăciunii de care s'a infectat. Iar Satana, care se bucură de zădărnicierea operei lui Dumnezeu, se pomenește în plină lucrare. Moartea e o stingere rând pe rând a celor ce vin la existență. Dar stingerea completă are loc numai în planul istoric. În alt plan se păstrează o epavă din fiecare ființă spirituală care a fost, aceasta convenind lui Dumnezeu pentru a se păstra în creației și a pedepsii Sale. Satana însuși nu e neantul, ci schimonosirea supremă a creației prin neant.

Iisus, Logosul care a învins neantul la creație, S'a plasat din nou în fața lui. Dar deastădată nu ca subiect poruncitor, ci-l împărtășe de departe cu cuvântul Său, adică nu ca Dumnezeu care nu e nici o clipă rob al lui, ci ca om care, deși n'a păcătuit personal, poartă totuși vina păcatelor omeneste, deci ca victimă, ca obiect menit să se lase învâluit, pătruns de el. Tatăl lasă să fie năpădit de întregul neant, întrucât văzându-L simbolizat cu tot păcatul omenesc, identificează, prin această aplicare fără excepție a dreptății divine, pedepsirea păcatului tuturor. Satana împinge întreg neantul spre El, suflând în pânzele lui cu toată adversitatea câtă o are împotriva lui Dumnezeu, prin concentrarea ei în inimile înăbușite de ură ale Arhierilor și Fariseilor evrei.

Sensibilitatea lui Iisus, mare cât a tuturor oamenilor, a putut să se adâncească cu înfiorare în toată profunzimea neînțelegerii. El a trăit moartea tuturor. Moartea sau neantul fiind și deplina absență a lui Dumnezeu și maxima apropiere a celui rău, Iisus a gustat ca nici un om grozăvia acestei perspective în treptata ei realizare până în momentul îndeplinirii în moarte.

Să nu uităm că toate ale morții le-a pățit cu omenitatea Lui, nu cu dumnezeirea. Iar acest lucru a fost posibil în urma faptului că a înfrânat dumnezeirea de a-și exercita puterea.

Nu mai dacă moartea învinsă de Iisus a fost suprema încordare a neantului, victoria Lui i-a răpus pentru totdeauna puterea.

Puterea întreagă a neantului, reînviată prin păcat, s'a îngâmădit așadar asupra lui Iisus pe deoparte printr-o mișcare obiectivă îngăduită de Dumnezeu și învâluită de Satana, pe de altă parte printr-o mișcare subiectivă, prin sensibilitatea omniumană față de el pe care a avut-o Iisus în urma asumării prin iubire a tuturor păcatelor omeneste. Unde e mai multă tărie de viață se încordează mai mult puterea de distrugere.

Poate ar părea că, vorbind de această mișcare spontană, ne contrazicem cu ceea ce am spus mai înainte că Iisus s'a așezat acum în calea neantului nu ca Logos poruncitor, ci ca om menit să primească a trece peste el masivitatea lui. Dar mișcarea aceasta spontană nu înseamnă că Iisus a ieșit ca poruncitor în calea morții Sale, ci că S'a așezat benevol ca victimă în calea ei.

El n'a purtat în Sine germenul morții, precum păcatul n'a răsărit din Sine, deci nu trebuia să moară în baza unei fatalități organice. Moartea l-a venit din afară și deci putea s'o evite, dacă nu și-ar fi asumat păcatul omenesc. Ea a venit pentru că El a voit să vină.

Și tocmai în faptul că moartea nu a crescut în El, că în El nu era nici o slăbiciune și nici o boală, stă una din circumstanțele că El a gustat durerea morții mai mult decât toți oamenii. Deși n'a murit moartea Sa, ci moartea altora, sau tocmai de aceea, ea a fost mai înfricoșată decât a tuturor. Faptul că moartea a venit la El din afară și El a mers spre ea spontan, dă o intensitate neajunsă amarei ei experiențe. Cum a observat Oskar Bauhofer (Das Geheimnis der Zeiten), la ceilalți oameni moartea este o *pătămire*, la Iisus este o *faptă*, fiind liber aleasă. Sau pătămirea Lui este fapta Lui. În starea de victimă peste care înaintează moartea, El e totuși subiect. Jertfa e totodată jertfitor. E cea mai înaltă bărbăție să nu cazi când ești jertfă în stare de obiect, ci să-ți păstrezi caracterul de subiect atât de deplin încât să săvârșești singur toată operația propriei jertfiri. Numai Iisus a putut înfrunți aceste două calități în chip desăvârșit.

Dăm cuvântul lui Oskar Bauhofer care scoate, în această privință, bine în relief deosebirea morții lui Iisus de a celorlalți oameni:

«Moartea lui Hristos nu e mai puțin reală, nu e mai puțin îngrozitoare și înspăimântătoare, din motivul că a fost aleasă liber și a fost fapta Lui. Dimpotrivă. Poate numai Hristos a putut suporta moartea în toată mărimea ei pură și a putut-o *trăi*, *experia* — folosim acest cuvânt paradoxal pentru suportarea morții — în toată goliciunea substanței ei. Trebuie să admitem din motive interne (o dovadă nu se poate aduce) că oamenii nu suportă moartea deplin, cu atât mai puțin o *experiază* real. Cu cât e mai mare *agonia*, *lupta* cu moartea și chinul unui muribund, cu atât mai mult se copleșește și se stinge durerea prin sine. Aceasta este o orânduie milostivă a lui Dumnezeu. Căci noi nu suntem *capabili* să suportăm grozăvia morții. Ea ne este pusă pe umeri, dar propriu zis nu o întâlnim... Noi oamenii cădem sub povara morții, ea ne doboară la pământ. Hristos însă pășește înaintea ei, o întâlnește în sens propriu, El nu e doborât și întins la pământ de către moarte. El moare ridicat în sus. Aceasta e crucea... Simțurile și suflul lui Hristos nu sunt în această pătămire întunecate și tulburate, ci, dacă ne putem exprima așa, sunt ținute în maximă trezvie și capacitate de suferință» (p. 106—107).

Dar să nu uităm nici o clipă că Iisus nu stă în această trezvie ca cel ce luptă cu moartea, încercând să o alunge, să scape de ea. Nu e subiect ce luptă cu moartea, ci subiect de suportă moartea, subiect în rol de obiect, de victimă, de jertfă. Dacă ar fi vrut să învingă neantul prin activism ar fi lucrat ca Logos, dar n'ar fi putut mântui pe om dinăuntru. Așezându-se în raport cu moartea ca om, a trebuit să se compoarte ca om ce poartă asupra lui păcatul,

dar nu vrea să-l înmulțească refuzând sancțiunea divină, ci să-l ispășească primind-o benevol. Deși n'a comis nici un păcat personal, moartea Lui a fost singura purtată în cel mai benevol chip. Dacă l-ar fi cucerit moartea luptând cu ea, ar fi fost mai ușor de suportat. În toiu activismului se mai tocește sensibilitatea. Pe de altă parte dacă ar fi luptat cu ea și totuși ar fi murit, ar fi fost mai tare ca El. Iar dacă ar fi învins-o, n'ar fi murit, deci n'ar fi suportat toată pedeapsa divină pentru păcate și n'ar fi gustat până la capăt suferința.

Prin om s'a deslănțuit neantul asupra Universului creat, prin om trebuia învins. Dar omul simplu nu ar fi fost în stare să-l învingă. În fața neantului trebuia să-l învega Logosul ca om, ca să-l salveze pe om. Ca om spre a fi în atitudine de suportare, nu de înlăturare a ei; dar ca om purtat de Logos, pentru că să aibă puterea să o suporte în așa fel încât să o învingă.

Pare că stăm aci în fața celui mai mare paradox: Iisus a trebuit să îndure moartea, pentru că pe de o parte să guste până la capăt suferința pentru păcat și să se dăruiească întreg lui Dumnezeu pentru contrabalansarea egoismului omenesc și pentru satisfacerea dreptății divine, iar pe de altă ca să-și arete puterea și în suportarea deplinei intensificări a suferinții de care nu se poate spune că e realizată într'un moment anterior morții. Numai momentul expirării mortale e momentul supremei suferințe, momentul arătării capacității totale de suferință, a victoriei Sale asupra morții. Dar expirarea mortală ne apare pe de altă parte ca o victorie a morții. Este moartea Lui o victorie a morții și o victorie asupra morții în același timp?

Am spus că moartea este pe de o parte o maximă învăluire prin neantul mânat de cel rău, iar pe de altă o părăsire din partea lui Dumnezeu, o tăiere a legăturilor vieții create cu Dumnezeu. Sunt două aspecte ale aceleiași realități. Nici un om murind nu privește din plin în fața acest grozav eveniment. «Esențialitatea morții ca suma și împlinirea existențială a înstrăinării de Dumnezeu și a părăsirii de către El, nu poate fi *experiată* de om în puritatea ei». Hristos însă a trăit până la capăt această grozăvie a morții. Strigătul Lui: «Dumnezeule, Dumnezeule de ce m'ei părăsit» nu e numai o reacție fizică, ci expresia vederii depline a acestui abis al morții, cum numai de Hristos a putut fi *experiat* și suportat. Numai El a suportat moartea până la ultima limită, moartea prin excelență (Bauhofer, p. 108—109). A suportat-o până la capătul ei, până la expirare. O până așa și-a atârnat toată puterea de-a o suporta.

Dar în ce-a constatat puterea Lui asupra morții dacă a sfârșit în expirarea mortală? În siguranța absolută că neantul și părăsirea de către Dumnezeu, adică moartea nu are cuvântul ultim. Cu toate că a privit cu o luciditate ca nimeni altul în abisul înfricoșat al neantului și al părăsirii de către Dumnezeu, nu s'a îndoit o clipă. A trăit moartea în toată vastitatea și adâncimea ei, dar nu a fost copleșit spiritual o clipă de ea. A privit-o în ochi și a spus-o. Ea nu i-a putut atinge spiritul. Puterea neantului și realitatea părăsirii de către Dumnezeu n'au fost numai obiect de contemplație din partea lui Iisus, ci și-au desfășurat toată eficiența lor grozavă. Această semnificație morții reale, a operării funcțiilor trupului și a despărțirii suflului de trup. Lucrarea de distrugere a vieții istorice a lui Iisus prin puterea neantului era atât de intensă încât s'a resimțit și cosmosul. «Dela ceasul al șaselea s'a făcut întunec al nouălea». Natura

recade în întunecul dela începutul lumii; se află pe punctul de-a fi înghițită din nou de neînțelegere. Neantul a fost lăsat în toată puterea lui să lupte cu ființa și să fie răpus în luptă dreaptă. Norocul a fost că în numele ființei a pășit pe arenă omul cu ipostas ceresc primind lupta cu neînțelegerea. Iar când neantul a atins maximum de eficiență asupra lui Iisus, când acesta și-a dat duhul, pământul s'a cutremurat, catapeteasma templului s'a rupt și stăncile s'au despicat. E arătată în acest eveniment atât solidaritatea cosmosului cu Iisus, care s'a făcut, prin iubire, ca om, inima lumii, după ce era ca Logos creatorul ei, cât și suprema încordare a neantului de-a prăvăli prin Iisus întreg cosmosul în haosul dinaintea de creație. În numele omenirii Iisus a înfruntat toată apăsarea neantului și a suportat toată durerea prezenței lui, răscumpărând-o.

Fiind vorba de tendința neantului de a distruge omenirea ca entitate spirituală, lupta se decide în spirit. Deși operează și prin presiunea și stingerea vieții trupestă, biruința o câștigă neantul atunci când înge-nunchel spiritul în vârtejul cumplitelor dureri și sentimente ale sfârșitului. Iisus a avut parte de cele mai mari dureri ce se pot închipui și a experiat sfârșirea Sa treptată și totală părăsire de către Dumnezeu. Dar până în momentul când n'ea stins în El conștiința, n'a șovăit în certitudinea că moartea nu-L va ține, ci va trece la Tatăl. «Părinte în mâinile Tale îmi dau duhul meu», rostește în preajma clipei când se sfârșește viața Lui de aici. Iar înainte spusese tălmăharului: «Așăzi vei fi cu mine în raiu». Această certitudine este în același timp o încredere în Tatăl și ca atare supremul omagiu, supremul cult ce l-a adus. Moartea lui a fost jertfa deplină, ca un cult adus lui Dumnezeu.

Astfel moartea Lui nu se realizează ca stingere a conștiinței decât o clipă, cât a fost necesară gustarea ei până în momentul culminant și arătarea puterii Sale de-a o înfrunța până la capăt. Culminația ei coincide cu biruința asupra ei. Neatingându-i spiritul, neslăbindu-i-l, nu durează sin-copa conștiinței în moarte și nu se duce cu el slăbit ca să continue o existență chinuită, ca ceilalți oameni; «suflul Lui n'a fost lăsat în iad» (Fapte 2, 21).

Iisus se ridică imediat din clipa de stingere a vieții istorice în viața celui alt plan de existență. Moartea e învinsă în momentul când i s'a purtat ei că învins, căci «nu era cu putință ca El să fie ținut de moarte» (Fapte. Ap. 2, 24).

Moartea lui Iisus a însemnat victoria asupra morții.

Suferința lui Iisus, provenind din stingerea treptată a vieții lui omeneste istorice, trebuia să meargă până la capăt ca să topească în ea păcatul omenesc. Dreptatea divină a lăsat să fie distrusă viața Lui istorică prin moarte, întrucât ea reprezenta viața istorică a omenității. Numai așa se putea arăta pedepsirea păcatului cu distrugerea, întrucât se distrugea persoana care l-a acumulat asupra sa.

Dar orice alt om, care poartă păcatul asupra sa, îl poartă ca făptaș, e păcătos ca subiect, ca izvor de ultimă autodeterminare al lui. Deci moartea, nefiind decât urmarea păcatului, crește din însuși subiectul omenesc, care se slăbește treptat și subcombă măcinat de ea, neavând puterea să o înfrunte, cu rezecție. Iisus însă, deși identificat cu păcatul tuturor oamenilor, nu era totuși făptașul lui.

Păcatul venea asupra Sa de dinafară, nu izvora dinăuntru. Altceva e când porți ceva și altceva când izvorăște din tine. În cazul din urmă se păstrează totuși o anumită distincție

între subiectul tău, ca ultim izvor al ființării proprii și între ceeace porți. Păcatul, neizvorând din adâncul subiectului lui Iisus, nu rodea acolo slăbirea treptată ducătoare spre moarte. Așa se explică de ce subiectul Lui și-a păstrat vigoarea de-a înfrunta moartea, de-a nu cădea slăbit sub ea, ceeace înseamnă o slăbire morală în primul rând, o șovăire a încrederii. Asupra celui fără de păcat personal, moartea nu are putere de înghițire definitivă, oricât de total s'ar concentra asupra lui. Aceasta a fost situația lui Iisus. Moartea L-a învăluit și cerit ca pe un obiect. Dar și în ultima clipă a trecerii ei peste El, Iisus n'a căzut lăuntric din starea de subiect, nu a renunțat de-a fi subiect, nu a devenit obiect, oricât L-a tratat moartea ca atare. Moartea și-a pus în desfășurare toate puterile, a făcut obiectiv cu El tot ce-a făcut cu orice om și El a lăsat-o să facă obiectiv cu Sine totul. Dar a rămas subiect până la samavolnicia ei așezare asupra Lui.

Ea a învins la vedere, experimental. Dar victoria ei n'a fost adevărată, întrucât El nu s'a dat nici o clipă bătut. Moartea a făcut ce a putut, ca să sfârșească epuizată și învinsă.

El a învins astfel moartea ca om. A putut-o învinge întrucât n'a fugit de ea nici o clipă, ci a primit-o fără de păcat personal, cu deplină încredere în Tatăl. Primirea deplină a morții și lipsa de păcat se țin împreună. Dar ca să fie omul Iisus în stare de acestea a trebuit să aibă ipostas divin. Puterea Lui de-a învinge ca om toată năvala neantului L-a venit din ipostasul Său divin. Capacitatea Lui de-a primi și suporta moartea tuturor e una cu capacitatea Lui de iubire de formă umană, dar de proporții divine, față de oameni cu cari s'a identificat și față de Tatăl de care nu s'a îndoit nici când a fost părsit total.

Iubirea L-a făcut să moară, iubirea L-a dat biruința asupra morții. Iubirea e singura putere prin care sufletul învinge moartea. Ea susține viața nescăzută în suflet întrucât îl menține în legătură cu Dumnezeu și cu semenii, menține încrederea în Dumnezeu. Cât timp e iubire în el, nu șovăie, nu slăbește. Atribuind iubirii lui Iisus puterea de-a fi învins, nu contrazicem afirmația de mai sus că a învins moartea prin lipsa de păcat, întrucât lipsa de păcat nu e posibilă fără de iubire desăvârșită. Dar iubirea desăvârșită având o ca-

om între oameni, trebuie să însemne în același timp asumarea păcatelor tuturor și capacitatea de-a merge la moarte pentru ei. Prin aceeași forță divină a iubirii Iisus este lipsit de păcat și împovărat de păcatele tuturor, primește moartea și o învinge.

Stăruind în iubire neșovăitoare față de Tatăl, deși moartea poate trece peste El silnic, El rămâne până în ultima clipă subiect deplin și nescăzut. O biruință adevărată a morții ar fi fost numai dacă El ar fi scăzut ca subiect sub presiunea ei, dacă ar fi cedat și s'ar fi lăsat covârșit spiritual. Totuși trecerea samavolnică a morții peste el, L-a adus în starea de încetare a funcțiunilor trupului și de încetare a conștiinței. Dar pe nedrept. Nu e o biruință legitimă. Ca să se ridice din starea aceasta avea lipsă de intervenția dumnezeirii, de aceea se spune în Scriptură că Tatăl L-a ridicat pe Iisus din morți, dar avea un drept la această ridicare pentru că moartea nu a câștigat în luptă dreaptă ci pe ocolite, împotriva rânduielii. „Dumnezeu L-a înviat, deslegând durerile morții, întrucât nu era cu putință ca El să fie ținut în moarte”.¹

D. STĂNILOAE

¹ Din cartea în curs de tipărire: Iisus Hristos sau restaurarea omului.

Mărturisirea de credință a studențimii

În capela mitropolitană s'a desfășurat Miercuri, 14 Apr. a. c., seara între orele 7—9 o impresionantă solemnitate. Un număr mare de studenți universitari au dat graiu credinței lor în Iisus Hristos, Domnul și Ocrotitorul strămoșilor și al sufletelor noastre.

Capela mitropolitană era înfășurată de mulțimea compactă și tânără care în loc să freacă de neastâmpăr, cum e obiceiul tineretii, stătea scufundată în tăcerea adâncă și în concentrarea nemiscată a unei sfinte și fecunde rețineri. A fost un spectacol unic și un prilej de trăire sufletească cum nu întâlnește omul de două ori în viață.

Am simțit că de astădată asistăm la o schimbare reală și profundă, la o schimbare epocală în orientarea tinerei elite a spiritului românesc.

I. P. St. Mitropolit Nicolae privea cu o nesfârșită bucurie părintească peste rândurile celei mai promițătoare generații a neamului, întipite neclintit în certitudinile credinței și în taina rezistenței noastre de totdeauna. Păr. prot. A. Nanu, neobositul duhovnic al studențimii, stătea cu sufletul mângâiat de rodul cu care Dumnezeu a răsplătit strădania sa.

După o slujbă de seară împreună cu cântări cari umpleau cuprinsul capelei, trei dintre studenți au pășit înainte începând mărturisirea credinței lor.

Primii doi, Pintilie și Aleman, au însoțit cu florile și cu lacrimile scoase din cele mai curate adâncuri ale ființei lor pe Mântuitorul pe tot drumul pămîntului Sale.

Mărturisirea celui de-al treilea, Băncilă, a fost o simfonia și subtilă interpretare, pe marginea textelor biblice, a ideii de jertfă și a căii ascetice care duce spre înviere și transfigurare.

Toți trei vedeau o surprinzătoare familiaritate cu învățătura creștină cea mai ireproșabilă și cu toate nuanțele ei, ca și cu textul sfintei Scripturi.

Vădit mișcat, I. P. St. Sa a dat graiu bucuriei Sale într'un cuvânt plin

de toată căldura și intimitatea părintească. I-a lăudat pe tinerii studenți cari prin mărturisirea lor arată că se înțeleg deplin în duhul de viață al neamului și le-a arătat că nu există o putere mai efectivă care să dea o direcție atât de nobilă tuturor eforturilor unui tânăr, ca Evanghelia lui Iisus Hristos. Numai cine trăiește cu Iisus Hristos, trăiește el cu adevărat. Ceilalți trăesc sub forța impresiilor, impresiile trăesc prin ei. Cine trăiește cu Iisus Hristos, e îmbrăcat cu toată ființa lui într-o haină de curățenie și de noblețe morală, care-l ferește de trivializare, a spus înaltul Ierarh.

Întâlnirea s'a terminat cu cântarea «Cu noi este Dumnezeu», ce răsună puternic din sute de voci. Li mulțumim lui Dumnezeu că ne-a prilejuit o astfel de bucurie.

Inviere...

Iubite frate,

Din prag de mare praznic împărătesc iată încerc să tălmăcesc anumite gânduri, anumite simțăminte și să-ți împărtășesc anumite lucruri, anumite îndemnuri, prilejuate de experiență și meditație.

Inviere... cuvânt plin de taină și taină mai presus de cuvinte.

Inviere... primăvară în care muște seva tinereții fără bătrânețe și a vieții fără de moarte.

Inviere... lumină care împrăștie întunecul nopților și toată negura veacurilor.

Inviere... nădejdea neînșelătoare a milioanelor de credincioși și bucuria neapasă a tuturor creștinilor.

Inviere... înălțare din adâncuri, ieșire din abisuri și sbor spre zările cerului.

Inviere... cântec de tropare, dumbrăvi pline de flori, zumzet de albine, zbor de rândunele și candelă ce ard în veșnicie.

Inviere... scară de urcare de pe pământ la cer, din marginit în nemărginit, din stricăciune în nestricăciune, din moarte la viață...

Nu trebuie să uităm însă nici o clipă că înainte de învierea glorioasă a fost umilitatea coborîre, a fost drumul grelelor poveri, au fost bătăile și pămînturile amare, a fost Golgota cu chinuitoarea răstignire, a fost moartea cea atât de dureroasă și pogorîrea în întunecul mormântului.

Dealtfel, toate înălțările pornesc din adâncuri. Chiar și soarele că-i soare, răsare și zorește spre zenit, urcând din dedesubturile în care l-a

prăvălit apusul. Poate tocmai în aceasta se cuprinde taina, frumusețea și toată măreția faptului, în năzuința învingibilă de înălțare, în puterea care înfrânge toate obstacolele, rupe toate zăvoarele, urcă toate prăpastiile și străbate biruitoare spre libertate, spre adevăr, spre lumină, spre desăvârșire.

Am fost, iubite frate, acum în postul sfintelor Păresimi în parohia ta. Să nu te superi, dar intenționat nu te-am căutat. Am voit cu tot dinadinsul să folosesc prilejul pentru a sta de vorbă — de data aceasta — cu credincioșii tăi. Cu tine am vorbit adeseori despre acești oameni și eram dornic, foarte dornic, să-i prind și pe ei la vorbă spusă mai pe îndelete despre tine, preotul lor. Și mărturisesc că de data aceasta mi-a reușit bine planul. E adevărat că nu fără oarecare greutate am putut ajunge să deschid inima oamenilor, să le câștig încrederea și să-i înduplec să vorbească deschis. Odată însă câștigați pentru aceasta mi-au spus lucruri foarte interesante, lucruri despre care nu bănuieam nici eu și nici tu că frământă atât de stăruitor sufletul lor. Și ca să vezi cum judecă și cum te judecă fiii tăi sufletești, iată îți desvălu acum una din mărturisirile făcute de ei. Adevărat, e o mărturisire care îți este neprielnică, dar...

Un bărbat ale cărui fire cărunte, apărute la tample, certificau înclinarea lui mai mult spre bătrânețe decât spre tinerețe, între alte multe bune și rele, mi-a spus următoarele:

«Apoi, preotul nostru s'a ocupat

FOIȘOARA

Biserica și protecția familiei, mamei și copilului

de Prof. univ. Dr. Gh. Popoviciu

(Sfârșit)

(7)

Neamul românesc are azi cea mai mare mortalitate infantilă în Europa și peste tot în lumea întreagă civilizată și totodată cele mai puține instituții menite să o combată. Scăderea îngrijitoare a natalității, în special în Banat și Sudul Ardealului, fără să fie urmată ca în alte țări, de o scădere compensatoare a mortalității, cât și actualele pierderi mari pe cari le suferim prin războiu, cer măsuri energice pe acest teren și la noi. Este foarte dureros că nici măcar în aceste regiuni, unde avem exemplul populației germane, nu imităm opera de mult înființată și atât de grandioasă a altor neamuri. Sășii demult au înțeles pericolul ce-l amenință prin depopulare. Instituțiile de ocrotire a mamei și copilului, din acest oraș, căminul pentru copii, orfelinatul lor și recenta organizare a întregului lor grup, inclusiv al Șvabilor din Banat, sub influența operelor de ocrotire a familiei, mamei și copilului național-socialiste germane, ar putea să nască imbolduri și la noi. Mortalitatea infantilă nu poate fi combătută, decât prin așezăminte sanitare și de ocrotire socială a copiilor. Oricât de multe și bine înzestrate ar fi așezămintele corespunzătoare ale adulților, ele nu vor

putea reduce în mod simțitor nici măcar mortalitatea generală, care în partea ei esențială și ușor de combătut este constituită de mortalitatea copiilor.

În această operă contribuția și autoritatea Bisericii este indispensabilă. Reprezentanții ei trebuie să intre de drept în toate comisiile și comitetele cari se ocupă de soluționarea acestei probleme. Prezența lor, spiritul creștinesc pe care-l reprezintă și înaltul prestigiu al capilor Bisericii, vor curma atâtea neajunsuri, izvorite din păcate, ambiții, rivalități lumesti, nepriceperea organelor de stat și adesea chiar a medicilor, educați în trecut pentru alte activități, sau fără vocație pentru o operă socială, care cere nu numai pricepere, dar și inimă și suflet. Biserica, prin însăși ființa ei este cea mai chemată, să contribuie și la noi la realizarea unei asemenea opere. Modestul autor al acestei conferințe, consideră ca o obligație a sa firească față de cele 10 generații de străbuni ai săi, preoți dela frontiera de Vest a românismului, — premergătoare generațiilor mai noi de intelectuali atât din partea tatălui cât și a mamei, — de a-și da toată contribuția pentru realizarea unei asemenea colaborări a Medicinii și opere de Ocrotire a copilului cu Biserica strămoșească. Împreună cu Doctorul Gomoiu, descendent al unei familii de preoți, menționați încă din secolul al 17-lea și împreună cu alți medici sau savanți români de înaltă autoritate, foști Miniștri ai Sănătății, etc., descendenți tot din familii vechi preoțești, socotim „sentimentul religios mai presus de oricare altă putere, de orice autoritate și de sancțiunea oricărei legi omenești”. Prin Biserica se poate face cea mai bună propagandă sanitară și preoțimea are un rol din cele mai însemnate în opera medico-socială a ocrotirii familiei, mamei și copilului.

Di Prof. I. Lupaș, fost Ministru al Sănătății și Ocrotirilor Sociale, cu drept cuvânt revendică pentru Biserica întărită în soluționarea problemelor de ocrotire și asistență socială modernă, considerând că, după cum nu există Stat fără Religie, tot astfel nu există Biserica fără activitate de ocrotire socială. Dacă trecutul arată o activitate atât de bogată în fapte și chiar inițiativa Bisericii pe acest teren, cu atât mai puțin pot lipsi conducătorii și slujitorii bisericești de azi, când se cer atât de multe realizări, atâtea autoritate sufletească, atâtea tărie și putere de jertfă, atâtea fapte creștinești. Numai duhovnicii, povăduitorii învățături Mântuitorului, a milosteniei față de semenii noștri, pot îndruma, coordona și supraveghea această operă, alături de factorii vieții de Stat, ajutând la înfăptuirea și adâncirea ei. Azi abianța generală spirituală e atât de favorabilă, încât înlesnește o contribuție reală a Bisericii în Asistența socială. În special ocrotirea orfanilor și văduvelor de războiu, și în continuarea ei întreaga operă de ocrotire și asistență a copiilor nevoiași, are nevoie de duhul iubirii și milostivirii creștinești.

Numai pe această cale vom ajunge să ridicăm blestemul, care plutește deasupra Neamului nostru, de a fi de decenii întregi în complet impas într-o problemă cardinală, vitală, atât de strălucit soluționată de alte neamuri, inclusiv de cele din jurul nostru, dușmanii noștri de veacuri. „Medicina este un sacerdoțiu umanitar”, a constatat încă Ipocrat. Fie ca prin concursul Bisericii, sacerdoții lumesti ai medicinei copilului să ajungă să soluționeze și la noi problemele sfinte, cari îi obligă și de cari depinde însuși viitorul acestui Neam.

Față de situația de după primul războiu mondial,

cu foarte multe lucruri în viața lui, dar dintre toate mie mi se pare că cel mai puțin s'a ocupat de parohie și de mântuirea sufletelor din parohie. E adevărat că prin strădanie continuă, prin muncă stăruitoare, prin pricepere și chiar prin o leacă de politică, făcută pe vremuri, preotul nostru a ajuns la bună stare materială, a ajuns la case și gospodărie frumoase și a ajuns chiar să nu-i mai pese de noi cei săraci. Ceeace-i rău însă, preotul nostru s'a cam despărțit, s'a înstreinat de noi ceștia mai proști. Între noi și preot este acum o răceală, o nepăsare. El s'a îmbogățit, s'a domnit, s'a mândrit și nu mai ține la noi ceștia de jos. Îmi aduc aminte de preotul bătrân, de părintele Lazăr, fie iertat. Doamne ce deosebire între om și om, între preot și preot, între el și preotul de astăzi. Acela era într-o toate cu noi și ne sfătueam cu el și la cele mari și la cele mici, și la cele ale bisericii, și la cele ale școlii, și la cele ale neamului, și la cele ale gospodăriei, și la cele bune și la cele rele. El era una cu noi, una cu poporul și nimic în lume nu l-ar fi putut să-l despărță de noi. El ținea la noi dar și noi la el și nici un fel de vrăjmașie, pornită pe față sau pe dos, de către dușmanii Bisericii și ai neamului n'a putut să ne despărțească. Păstorul și turma erau una și altceva nimic. Astăzi însă am ajuns că fiecare trage în altă parte...

Intors acasă m'am gândit mult la aceste cuvinte și la alte culese de prin parohia ta. Și am ajuns la convingerea că omul a intuit bine realitatea și a exprimat un adevăr de importanță generală.

S'a afirmat de către istorici și cu drept cuvânt că țaria de veacuri a Bisericii noastre a constat — între altele — în faptul că ea a fost o Biserică a poporului, o Biserică a maselor de credincioși. E adevărat că Biserica noastră s'a identificat în toate timpurile și în toate împrejurările cu milioanele de creștini ortodocși, iar preoții Bisericii au împărțit totdeauna și întru toate soarta neamului. Interesele ortodoxiei și ale neamului au mers totdeauna mână în mână și s'au împreunat în cursul veacurilor până la o totală confundare. Preoții au fost organele active care au operat și au promovat această împletire, această simbioză.

După primul război mondial însă în epoca trâmbitării tuturor libertăților posibile și imposibile, preoții noștri s'au mai abătut dela linia înaintașilor, făcând uneori cauză duală, cauză separată de cauza comună a credincioșilor. Ademeniți de tot felul de ispite și seduși de mira-

juri înșelătoare preoții au ajuns uneori chiar la conflicte grave cu credincioșii lor. Consecințele legii agrare, ale votului universal, ale unei politici nelimitate și ale tuturor ofertelor guvernamentale au fost cât se poate de nefaste din acest punct de vedere. Conștient sau inconștient, voluntar sau involuntar, intenționat sau fără nici un plan dar s'a creat în multe parohii, prin practicile amintite, o adevărată prăpastie între preot și credincioșii săi. Și acesta este un lucru rău, foarte rău din toate punctele de vedere.

Cea dintâi datorie și în același timp cea mai mare lucrare a preotului în parohie este să aibă și să păstreze raporturi sufletești ideale cu toți credincioșii săi. Cea mai mare și cea mai frumoasă laudă ce se poate aduce unui preot este aceea ca toți credincioșii să spună că niciunde nu se simte preotul lor atât de bine și atât de fericit ca tocmai în lucrarea sa duhovnicească și pastorală din parohie, adică în mijlocul păstoriților săi. Eleste păstorul cel bun iar noi credincioșii suntem turma care îl cunoaștem și îl urmăm și îl prețuim.

Legătura intimă dintre preot și credincioșii săi este o condiție fundamentală a oricărei bune pastorații. În aceasta rezidă toată puterea și toată autoritatea oricărui preot. Ea este temelia tuturor celorlalte realizări din parohie. În special pentru vremurile noastre, pentru aceste clipe în care atâția nori grei și aducători de furtuni se desemează amenințatori la orizontul vieții e bine ca preotul să nu se razime pe nimic decât pe dragostea reciprocă dintre păstor și păstoriți. Aceasta e singura valoare pe care nimeni și nimic în lume nu o poate deprecia. În fața acestei valori unice nu prețuiesc nimica bogățiile, măririle, domniile și toate puterile lumii și ale veacului de acum. Deaceia, te sfătuiesc să prețuiești această legătură mai mult decât pe orice alt lucru din lumea întreagă.

Iubite frate. Ți-am scris rândurile acestea nu ca să te cert, nici să te critic, ci fiindcă te iubesc și îți vreau din toată inima tot binele posibil. Ai greșit desigur în unele atitudini și preocupări ale tale. Ai coborât uneori din înălțimea misiunii preotești și ai adormit alături când trebuia să veghezi. Ai murit sufletește, în anumite împrejurări, deși trebuia să fi totdeauna treaz și deosebit de viu. Ai neglijat împlinirea datoriilor și ai îndeplinit ceea ce nu trebuia să te preocupe. Ai distrus unele legături de dragoste curată cu fiii tăi duhovnicești, dar cu toate acestea nu trebuie să disperezi. Evanghelia

Pelerinajul la Mănăstirea Brâncoveanu

Vineri din săptămâna luminată, 30 Aprilie a. c., se va ține și în acest an obișnuitul Pelerinaj la Mănăstirea Brâncoveanu dela Sâmbăta de sus, județul Făgăraș. În zilele tulburi pe cari le trăim, mergerea la Mănăstire și participarea la programul duhovnicesc care se desfășoară acolo, însemnează o primenire a puterilor sufletești. Preoți și popor, mii de închinători, se vor întâlni acolo sub conducerea I. P. Sf. Sale Mitropolitului nostru NICOLAE, ca împreună să îngenuncheze în duh de evlavie și să înalțe rugăciuni înaintea Atotputernicului Dumnezeu, pentru apărarea țării noastre, pentru pacea lumii, pentru întărirea credinței și pentru tot lucrul de folos spre mântuire.

Facem în acest an chemare mai stăruitoare în vederea pelerinajului pentru că necazurile sunt mai mari și aplecarea noastră înaintea lui Dumnezeu mai de trebuință. Chiar timpul ne va ajuta, dat fiind că praznicul Mănăstirii cade târziu la 30 Aprilie.

Inchinătorii cari vin din îndepărtări mai mari vor putea afla adăpost în satele învecinate: Lisa, Drăguș, Sâmbăta de sus.

Onor. Preoțime din jud. Făgăraș va face propaganda necesară, dând indemn credincioșilor pregătindu-i duhovnicește, punându-se în fruntea lor și venind la Mănăstire cu praporii bisericii.

Pentru părtașii societății misionare ortodoxe „Oastea Domnului”, s'a făcut chemare prin „Lumina Satelor”, începând cu Nr. 16 a. c. Neputându-se ține congresul Oastei la Sibiu de Rusali, ei se vor întâlni la Mănăstire din prilejul pelerinajului.

Unul din colportorii autorizați ai Oastei, va avea spre vânzare la Mănăstire, Testamente, Acaftiste, Ciasloave, cărți religioase din cele editate de Arhiepiscopia noastră precum și icoane și alte obiecte religioase în stil ortodox.

Inviere și veșnicie

Bucuria Invierii, care inundă ca un val de lumină sufletul ortodox și îl umple de puternice vibrațiuni ale unui optimism viguros, este nu numai aceea a biruinței și stăpânirii vieții asupra morții, ci totodată bucuria redeschiderii largi a perspectivei veșniciei.

Prin căderea în păcat, omul, smulgându-se din legătura cu Dumnezeu, izvorul vieții depline și al nemuririi, a că-

ne învață că niciodată nu e prea târziu să te îndreptezi și să încerci să repari greșelile trecutului...

E sfânta Inviere. Luminează-ți ființa cu lumina Invierii, aprinde-ți sufletul din văpaia dragostei lui Hristos, înviază și tu împreună cu Invierea Cerului și a pământului și vei ajunge iarăși să vezi în parohia ta o turmă și un păstor, iubindu-se reciproc. Aceasta este cea dintâi și cea mai de pe urmă poruncă a Legii celei noi...

Hristos a înviat! Inviază și tu, frate iubit:

Pr. TEOFIL

zut prada morții și s'a rostogolit în curgera neostoită a timpului, pentru că fiecare clipă trecută s'a apropiat din ce în ce mai mult de moarte. Din momentul primei greșeli, omul experimentează intens cruda apăsare a timpului natural, adică timpul trăit fără Dumnezeu, și tirania dintelui său destructiv.

Foamea chipului lui Dumnezeu detronat îl mână pe om după împlinire, după veșnicie. Acest rest, ce i-a rămas în suflet din paradisul primordial, nu-i dă liniște deloc și omul tânjește mereu după eliberare. Puternic însetat după veșnicie, omul se străduiește, neconștient și prin eforturi titanice, să rupă zăgazul timpului și să salte deasupra lui, către ceva durabil și persistent. Nici prăbușirile atâtor culturi și civilizații, nici relativismul vădit al tuturor ideilor și înfăptuirilor sale, nu astâmpără silințele omenirii de a lucra mai departe pentru veșnicie. În vremurile noastre, această năzuință apare par'că și mai accentuată și mai reliefată de cât în trecut. Tehnica și civilizația actuală nu cunoaște altă problemă mai arzătoare de cât preocuparea intensă de a birui timpul [și spațiul] prin putere.

Această neîndihnă strădanie de de-

Biserica azi e mult mai pregătită pentru această operă, ca atunci. În schimb organele medicosociale în mod dureros n'au făcut un progres prea însemnat de atunci încoa pe terenul protecției copilului. Față de progresul îmbucurător al celorlalte ramuri de medicină a adultului, medicina infantilă la noi n'a ținut pas cu progresul mondial. Mai precis, a dat rezultate frumoase sub raport științific, fără repercursiunile cuvenite pe terenul realizărilor practice. În lipsa concursului ce ar trebui să i se dea din partea organelor de putere lumească, în primul rând a organelor răspunzătoare pentru sănătatea publică, medicina copilului din țara noastră face apel la organele puterii bisericești, cerându-le colaborarea și ajutorul. Dacă între factorii bisericești, și între cei cari reprezintă opera de protecție și asistență socială, se impune o colaborare în toate domeniile, ea este indicată în domeniul protecției familiei, mamei și copilului. Pe lângă pășirea pe același drum și concursul direct în activitatea din acest domeniu, reprezentanții medicinei infantile românești, pediatrii și puericultorii români, mai roagă cu conducătorii Bisericii strămoșești ca prin autoritatea lor să impună problema combaterii mortalității infantile, atât de înspăimântătoare, pentru soluționare serioasă de către factorii obligați la aceasta. Și să înalțe rugăciune către Cel Atotputernic, să se îndure de acest Neam oropsit, să lumineze gândirea și să îndușeze inimile celor chemați să ia măsuri pentru salvarea a aproape două sute de mii de copii, ce mor la noi an de an. Să facă ascultat glasul medicilor de copii cari de atâta vreme arătam căile și mijloacele de

combateră a acestui flagel, cel mai grozav care roade la rădăcinile Neamului. Să ne dea posibilitățile de muncă rodnică, prin care acest mare rău în scurt timp ar putea fi curmat. Să ajute astfel sporul în număr și desăvârșirea în calitate a acestui Neam atât de înzestrat, apărător al credinței creștine și al civilizației latine. Să nu-l lase să piară în lupta cu atâția dușmani, ci să-l întărească și să-l învrednicească de o soartă mai bună, atât de meritată. Să-i asigure deopotrivă sănătatea trupească și sufletească la care se străduiau cu o intuiție atât de clară, cu rară pricepere și frumoase cunoștințe, din timpuri străvechi strămoșii, cu o credință atât de apropiată de cea creștină. Să facă părtaș de un viitor mai bun cel mai vechiu popor creștin din această parte a Europei, a cărui prosperare va fi spre folosul omenirii, a civilizației, religiei și medicinei!

Concluzii și propuneri

În legătură cu cele expuse, se impun realizări, pentru cari la dorința celor în drept îmi permit să fac următoarele precizări, privitor la rolul Bisericii în opera de Ocrotire a Familiei, Mamei și Copilului:

1. Înființarea unui Așezământ de Ocrotire și Asistență Socială și Sanitară a Copilului de primă vârstă la Sibiu, sub egida Mitropoliei Ardealului.

2. Școală de mame îngrijitoare (surori) de copii pe lângă acest așezământ și, până la crearea acestui așezământ, pe lângă Clinica infantilă din localitate, într'un local pus la dispoziție numai decât de organele sanitare sau bisericești.

3. Un Orfelinat (pentru orfanii de război și alte categorii) al Bisericii ortodoxe române, la Sibiu, el putând lua imediat ființă prin cedarea actualului Terezianum, pentru acest scop, — condițiile cedării lui către biserica romano-catolică fiind, după informațiile pe cari le-am primit, în actuala situație caduce.

4. Instrucția corespunzătoare a viitorilor slujitori ai altarului în pediatrie și puericultură (îgiena și îngrijirea copilului sănătos și bolnav, ocrotirea copilului) în cadrele cursurilor de igienă pastorală.

5. Înființarea unei Reuniuni ortodoxe pentru Ocrotirea Familiei, Mamei și Copilului, cu filiale în toate parohiile Arhidiecezei, sub scutul și în cadrele organizației bisericești, sub conducerea comitetelor parohiale.

6. Obligarea preoțimei la o activitate corespunzătoare în cadrele Ocrotirii Familiei, Mamei și Copilului.

7. Înființarea unor Așezăminte la sediul Episcopilor și în centrele mai însemnate din provincie (spitale de copii, azile, orfelinate, căminuri, leagăne pentru mame și copii), după posibilitate și necesitate, sub egida Bisericii. Urmarea exemplului dat de Mitropolia Ardealului, și de către celelalte Arhidieceze.

În acest fel Biserica noastră strămoșească va ajunge ceea ce trebuie să fie, activă, alături de partea pur duhovnicească, în problemele sociale și de sănătate trupească și sufletească a viitoarei generații, cheazăia viitorului românesc și pavăza de mâine contra tuturor pericolelor cari subminează atât existența Bisericii strămoșești, a Neamului, cât și a Statului românesc.

pășire a vremelniceii, îl ține pe om cu sufletul mereu dispus și deschis spre înveșnicire. Însă calea pe care caută înveșnicirea este cu totul greșită și sortită însușului. Potolirea setei după înveșnicire nu se poate obține prin detașare de Dumnezeu, și prin închiderea omului în sfera îngustă și neputincioasă a ego-centrismului și antropocentrismului, de care-i încetușat așa de puternic duhul luciferic și secular al atâtor oameni din veacul nostru. Căci numai acolo unde intervine puterea lui Dumnezeu, timpul e readus în perspectiva veșniciei.

Cu alte cuvinte, numai creștinismul poate deschide omului perspectiva înveșnicirii și — eo ipso — aceea a stămpărării dorului de descătușare de sub apăsarea timpului.

De fapt prin întrupare și prin moartea pe cruce, Mântuitorul a intervenit intens în albia timpului și a izbăvit pe om de păcat, arătându-i totodată care-i singurul drum ce duce la veșnicie. Dar ceea ce dă jertfei Domnului pe cruce puterea biruinții depline și definitive asupra morții și asupra vremelniceii, este Învierea Sa din morți.

Învierea este nu numai pecetluirea și confirmarea adevărului credinței noastre, constituind ca atare centrul propovăduirii evanghelice, ci în același timp ea este chează învierii obștești, prin care intrăm în veșnicie. Toate evenimentele care umplu conținutul doctrinal al dogmei eshatologice și care culminează în înveșnicirea cosmosului și a omului, se bazează pe minunea Învierii.

De aceea, voind să reliefăm importanța dogmatică capitală a minunii Învierii Domnului în legătură specială cu eshatologia, trebuie să observăm că teologia învierii fundamentează concepția eshatologică specifică a creștinismului. Eshatologia este a Învierii, nu numai în sensul că fundamentul ei îl constituie minunea respectivă, ci și în aceea că punctul de vedere al teologiei Învierii aduce o contribuție esențială la rezolvirea problemei eshatologice. Eshatologia creștină nu se întemeiază pe ideea platonico-aristotelică a nemuririi sufletului, nici pe reflexiuni și perspective filosofico-speculative (de pildă: deducerea axiologică și teologică, care-l cuprinsă deja implicit în faptul Învierii) sau pe profeții și făgăduinți biblice, ci pe faptul învierii Domnului.

Ceea ce constituie specificul ideii eshatologice creștine autentice, este nădejdea înveșnicirii bazată pe chează Învierii. E nădejdea care izbucnește spontan din credința nesdruncinată a realității Învierii Domnului.

De aceea întemeierea eshatologiei pe baza de elemente din filosofia naturii și a culturii, nu odihnește pe faptul Învierii, ci plinirea naturii, a istoriei și a culturii se deduce din afară de Hristos. Însă și aceste tendințe se reduc, în ultima analiză la Hristos, care a sădit în om setea după desăvârșire și pe care numai El o poate stămpăra deplin. Totuși un punct de vedere pur filosofic, chiar dacă-l adâncim prin ideea de Dumnezeu, nu poate întemeia așteptarea unui „cer nou și pământ nou”. De o valoare și de un sens propriu zis al lumii nu putem vorbi în afară de sensul revelat în realitatea Învierii Domnului. Învierea este recreațiunea lumii și baza plinirii ei și ca atare realitatea care, în ultima instanță, dă sens și valoare întregii existențe.

La lumina acestor considerațiuni dogmatice, răzare limpede constatarea că Învierea Domnului nu-i numai un eveniment care se încadrează, ca un mădușar, în nexo evenimentelor eshatologice și nici nu se reduce la un fapt ce are o deosebită importanță pentru eshatologie, ci Învierea Domnului este însăși inima eshatologiei: Toate lucrurile ultime, inclusiv veșnicia, își au temeiul în Învierea Domnului și stau în legătură nesdruncinabilă cu ea. De aceea Învierea Domnului este temeiul plinirii și înveșnicirii lumii și a omului.

Acum aproape două milenii, s'a săvârșit în scena istoriei minunea Învierii Domnului. De atunci, omul a fost virtual scos de sub tirania vremelniceii și săltat

Nr. 4411/1943

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu și Mitropolit al Românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș

Iubitului cler și popor: Har și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos.

Pe temeiul articolelor 132 și 134 din Statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române, prin aceasta convocăm și declarăm convocată Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei noastre, în sesiune ordinară, pe ziua de **Dumineca Tomii, 2 Maiu a. c.** ora 9 dimineața, în biserica catedrală din Sibiu, când se va oficia sfânta Liturghie și invocarea Duhului Sfânt, după care va avea loc deschiderea Adunării în locul designat spre acest scop.

Dat în Sibiu la 17 Aprilie 1943.

[ss] **Nicolae**
arhiepiscop și mitropolit

în sfera veșniciei. Însă răzbaterea faptică (adeacă actualizarea acestei înveșnicirii virtuale) a omului — și cu el a cosmosului — în veșnicie e împiedecată de chipul și stadiul actual al lumii și de economia și pedagogia mântuirii noastre.

Ca și moartea, chipul vechi al lumii, îngroșat și învârtoșat de realitatea păcatului, n'a fost ridicat, dar a fost spart prin infuziile de har ale minunii Învierii. Rigiditatea și învârtoșarea produsă de păcat e răsbătută sub flacăra purificatoare și sfîșitoare a harului divin, de lumina transfigurării.

În acest dinamism supranatural de proporții cosmice, omul are continuu deschisă perspectiva înveșnicirii, pregătindu-se serios pentru ea prin colaborare armonică cu puterea harului, pe care o poate absorbi uneori așa de intens, încât ajunge la trăirea anticipată a înveșnicirii complete, a saltării reale în veșnicie.

Mediul acestei posibilități a saltării anticipate în veșnicie ni-l oferă, în con-

diții optime și maxime, praznicul Învierii. Mulțumită acțiunii sale înălțurului trupului mistic al Domnului, care e Biserica, sf. Duh ne integrează și pe noi în eonul cel nou deschis odată cu minunea Învierii. Praznicul de astăzi este actualizarea mistic-reală a evenimentului Învierii Domnului. Astfel, sub flacăra de foc a harului Învierii, captat prin formele și actele liturgice, minunea Învierii ne dăvine în mod mistic — dar real — contemporan nou.

Acum înțelegem de ce atîta explozie de bucurie învâluie duhul ortodox cu prilejul praznirii Învierii Domnului. Căci acest duh, stăpînit puternic de viziunea eshatologică, tresaltă de bucuria certitudinii redeschiderii perspectivei vieții veșnice și a posibilității saltării în veșnicie, de fericirea gustării anticipate și nedepline a transfigurării și înveșnicirii de dincolo.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Dela califul Omar la filosoful Blaga

[Sfârșit]

Dacă dl B. ca fiu de preot și-ar da silința să cunoască și să trăiască legea părinților săi, ortodoxia, i-ar trece supărarea care întuneacă judecata sănătoasă și căutând să pătrundă în tainele ei bogate „cu inima curată și cu Duh drept”, pentru care s'au rugat neîncetat părinții săi și l-au învățat și pe dânsul să rostească de câteori se scoală și se culcă „inimă curată zidește întru mine Dumnezeu și Duh drept în-este întru cele dinăuntru ale mele”, dacă ar încerca de aceste puteri să adâncească concepția de viață moștenită dela părinții săi, sunt sigur că nu ar întâlni în metafizica ei numai „probleme epigonice”, ci va descoperi acolo „probleme majore”, rezolvarea cărora ar împrumuta un rost nebănuit de înalt vieții sale.

Viața reală a credincioșilor cu Hristos, acest realism mistic, este piatra cea din capul unghiului în concepția metafizică a ortodoxiei. Fără această convingere ortodoxia devine un conglomerat de formule magice, iar specificul ortodoxiei, viața liturgică, un hocus pocus.

Din această convingere s'au născut toate slujbele sfinte, întreaga viață liturgică, la care asistând credinciosul, trăiește adevărat „cerul pe pământ”. Suntem în postul Paștilor. Amintesc acest fapt pentru că Liturghia înainte sfîșită care se slujește numai în acest post este un prilej deosebit pentru trăirea intensă a prezenței divine, mai ales când se cântă: „Acum puterile cerești împreună cu noi nevăzută slujesc...”

Din această convingere s'au născut toate creațiile atât de magnifice ale spiritului ortodox, interpretarea cărora o face în mod foarte original tocmai dl L. B. Ea a fost capabilă să creeze valori neperitoare și această putere creatoare nu va pieri nicodată. Admițând că ortodoxia este o viață nouă, trebuie să admitem că gândirea născută din această viață nouă, nu epuizează nici odată obiectul ei, precum

nu are limite nici viața cu Dumnezeu. Un adevărat geniu filosofic trăind profund această viață va putea crea totdeauna lucruri noi și minunate, dovadă e faptul că întreaga lume gânditoare este preocupată azi de problemele ortodoxiei.

Despre „viața” s'a scris foarte mult, dar nu poate afirma nimeni că s'a scris destul. Cu atât mai puțin poate spune cineva că despre viața cea nouă în Dumnezeu s'a scris destul. Mântuitorul nostru Iisus Hristos, începătorul vieții celei noi și întemeietorul ortodoxiei, spune: „Multe am încă a vă spune vouă, cari dacă s'ar scrie nu ar încăpea nici în toate cărțile din lume”. Iar dl L. B. afirmă că: „Oricât geniu filosofic ar avea cineva, el se osândește singur la infirmitate, dacă se pune din capul locului în serviciul unei concepții gata făcute și rotunjite în măsura că nu mai îngăduie nici un adaos esențial” (pg. 8). Să judece oricine în partea cui se află adevărul? Și întrebăm pe oricare bun român: Dl L. B. prin ce și-a câștigat faima? Scriind despre ortodoxie și românism, sau despre marile anonim?

Dacă dl L. B. reduce ortodoxia la o simplă concepție filosofică, și aceea perimată, în mod inevitabil reduce și pe Hristos, autorul ei, la un simplu filosof, cum au făcut în veacul trecut D. Fr. Strauss, E. Renan etc. În cazul acesta a prelungi discuția înseamnă să batem apa în piua, pentru că aceste păreri eronate au fost combătute îndăjuns la timpul său.

Iată pentru ce ne alarmăm aflând că dl L. B. cere ca noua gândire românească să se lapede de cel mai propriu adănc al sufletului neamului, să se lapede de ortodoxism, afirmând că acesta a devenit deodată „prea rigid, prea dogmatic, și prea defensiv în esență” (pg. 10).

Ne pare un paradox ca dl B. să ceară gânditorului român să ocolească ortodoxia, singura cu ajutorul căreia d-sa a reușit să precizeze în formă interesantă

fenomenul românesc, pentru care faptă a stors admirația tuturor. Cum poate cere gânditorului român să se lapede de ortodoxie, tocmai dl L. B. autorul „Spațiului mioritic”, în care preamărește ortodoxia și singurul cu care iese totdeauna peste graniță, arătându-l ca element de originalitate etnică și personală și lăudându-se cu el, în vreme ce acasă spune că ortodoxia nu e românească și nu oferă nimic pentru gândirea originală.

„Gândirea românească se va realiza — zice dl L. B. — potrivit liniilor de forță ce i-le imprimă substraturile subconștiente și de natură stilistică, iar nu doctrinară, ale spiritului etnic” (pg. 10). Disprețuiește valoarea doctrinei ortodoxe în gândirea românească dl L. B., care în „Spațiul mioritic” deduce cele mai frumoase trăsături ale sufletului românesc tocmai din împletirea indisolubilă a rasei cu ortodoxia trăită de român în mod cu totul original.

Ca să scape de această contradicție vrea să spună că rezultatele la care a ajuns până acum studiind specificul românesc, chiar dacă ține la ele „cu dragoste și încredere paternă”, i se par acum deodată că „ar putea fi numai niște aproximațiuni ipotetice dacă nu chiar niște erori” (pg. 2).

Ar trebui să recunoască și dl Blaga, cum recunoaștem noi, că a greșit, că a comis niște erori și ar trebui să strige cu Psalmistul: „Greșit-am Doamne, fărădelege am săvârșit”, — însă nu în trecut, ci acum și aici în „Saeculum”, când vorbește despre viitorul filosofiei românești, pe care și-a pus în gând să o îndrume pe o cale nouă. Noi am înțeles că drumul nou pe care vrea să pornească dl L. B., este greșit și ne alarmăm pentru că cheamă cu d-sa tineretul nostru gânditor care-l urmează pentru că dl L. B. este o personalitate cu autoritate covârșitoare în lumea gândirii noastre.

Ne întrebăm îngrijorați: oare nu-și va da seama cândva acest gânditor, că „greșește și face fără de lege” mai întâi față de sine însuși, când mărturisește deodată că una dintre pietrele dela temelia numelui său este greșită. Și cred că mă apropiu de adevăr când afirm că nu se destramă decât cugetarea „românească” a dlui L. B., vrând să smulgă, să-i înlăture motivul cel mai original, ortodoxia, adică „legea românească” din țesătura gândirii sale.

Oare nu greșește față de neamul său filosoful român care cere generației tinere de gânditori, de îndrumători ai destinului național, să-și lapede în activitatea lor creștinească pe un balast supărător cea mai scumpă haină a sufletului românesc, să-și lapede credința strămoșească, care este mândria neamului, pentru că acesta a fost îmbrăcat cu ea de „acela ce se îmbracă cu lumina ca cu o haină”; pentru că ea este haina de nuntă a neamului românesc cu care are intrare la „Masa Nemuritorului Împărat”; pentru că nu l-a putut desbrăca de ea nici groaznicile uragane abătute în număr atât de mare asupra strămoșilor noștri din răsăritul păgân, nici aderile ademenitoare ale zefirului ispitelor din Apus?

Dl L. B. cere cugetării românești să se lapede de ortodoxie, despre care I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului spune: „Rasa și Ortodoxia sunt componente originare ale substanței românești. Printr'una ne-am așezat punctul arhimedic pe pământ, prin cealaltă ni s'a deschis Cerul cu lumina lui, — și așa ne-am menținut locul sub soare ca ceea ce suntem și nu ne-am renegat în mijlocul tuturor furtunilor prin care am străbătut. Și numai așa, de s'ar deslănțui toate vrășmașiile asupra noastră, prin virtuțile neamului întărite de sufletul divin al ortodoxiei, nici porțile iadului nu ne vor putea birui”. („Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi”. Sibiu, 1933. pg. 12).

Dl L. B. cere cugetării românești de mâine să se lapede de ortodoxie, despre care dl Sextil Pușcariu zice: „Ceea ce crește valoarea noastră în ochii străinătății nu sunt azi formele exterioare ale unei civilizații importate în măsură mai mare decât o putem asimila, ci ceea ce ne diferențiază de orice alt popor din lume este aportul de originalitate cu care intrăm în

concertul popoarelor civilizate. *Ortodoxia noastră este azi cel mai sigur criteriu de diferențiere*, căci noi suntem în lume singurul popor latin de credință ortodoxă. Această împărțire fericită de sânge latin cu alese însușiri sufletești, venite dela Răsărit, ne dă acel complex de mari și originale calități cari ridică valoarea rasei noastre" (Cuvânt rostit la congresul F. O. R. dela Târgu Mureș în 27. Nov. 1938).

Toate studiile temeinice despre raportul dintre ortodoxie și românism duc în mod clar și inevitabil la concluzia că gândirea românească trebuie și va fi determinată în rândul prim de ortodoxism, pentru că aceasta este unul, dintre cele mai adânci și mai puternice porniri ale spiritului nostru.

Nu este adevărat ce spune dl L. B. „că o idee este românească dacă e originală, adevărat dacă ea, în plenitudinea ei inedită, este gândită întâia oară de un român" (pg. 2), fiindcă în capul unui român se pot naște multe idei, pe cari neamul nu și le însușește, nu le poate asimila, pentru că acelea nu se potrivesc cu firea lui, nu mulțumesc „cele mai adânci și cele mai secrete cerințe ale sufletului său", și atunci ele în loc să zidească, distrug. De ex. idea Marelui anonim nu va putea fi numită nici odată românească, pentru că sufletul acestui neam este încă sănătos și elimină la timp orice otrăvă. Românul nu se va înclina nici odată Marelui Anonim, pentru că cu ajutorul aceluia va ajunge

repede în bezna internațională.

Românul se închină Mântuitorului nostru Isus Hristos, care „n'a fost gândit de un român", dar ascultând de El și de doctrina Lui care este ortodoxia și identificându-se cu aceasta până la consubstanțialitate, elementul nostru etnic „a învățat să gândească românește. Astfel ajunge ortodoxia noastră cel mai sigur criteriu de diferențiere al românismului.

Hotărârea dlui L. B. de a despărți filozofia românească de ortodoxie îmi aduce aminte de pilda fiului risipitor. — Gânditorul nostru are o frumoasă avere spirituală. Este un om talentat, un geniu literar și filosofic mult apreciat. Stăpânește un frumos capital cu care poate face ce vrea. A zăbovit până acum câțiva ani în casa părintească a ortodoxiei tradiționale, care i s'a părut frumoasă și atrăgătoare, căci puțin gânditorul român au zugrăvit cu atâta măiestrie măreția și frumusețea ortodoxiei, a acestei case părintești a neamului românesc, cum a făcut dl L. B.

Acum, după ce a plecat din această casă, vrea să-l cheme pe toți gânditorii din ea, în numele „independenței". Părintele blând și bun, ortodoxismul, îl însoțește cu ochii înlăcrimați pe drumul „libertății spirituale" dar îi mai, spune și acum din depărtare că-l așteaptă... și după decepțiile îndurate să revină, căci Părintele îndelung-răbdător îl va primi cu bucurie, oricât rău i-ar fi făcut.

Nicolae Terchilă

Continuitatea noastră în Dacia solid dovedită

Intrând în al 74-lea an de existență, „*Transilvania*" (organul bătrânei asociații „*Astra*" — care ne-a obișnuit demult cu un conținut foarte bogat și de înaltă valoare culturală și națională — îmbrățișează de astă dată în paginile ei o problemă deosebit de importantă și de interesantă, dar mai ales — deși veche — foarte actuală. E vorba de problema continuității Românilor în Dacia, înfățișată în patru conferințe rostită la Universitatea Radio în cursul lunii Decembrie 1942, de către patru bărbați specialiști și competenți în această chestiune, și anume dnii profesori dela Universitatea din Cluj-Sibiu: C. Daicoviciu, E. Petrovici, I. Moga și R. Vuia.

În aceste conferințe problema continuității noastre în Dacia e discutată în tot ansamblul și sub toate aspectele ei, pot ansamblu-se limite impuse de cadrele unor atari conferințe. Dăm mai jos rezumatul foarte succint al lor, relevându-le totodată valoarea și importanța.

Prima conferință este: C. Daicoviciu: „*Dovezile arheologice ale continuității*". Incepând cu minunata definire a continuității și a valorii sale pentru neamul nostru, subliniind apoi foarte scurt și pregnant absurditatea negării ei, autorul continuă cu înmănușarea „în fugă" a „o parte" din argumentele pe care se întemeiază teza continuității și anume acele temeiuri pe care le oferă arheologia. Studiul cuprinde următoarele constatări: 1. Străbunii „nemuritorilor" Geți sau Daci ca și aceștia din urmă s'au menținut continuu pe pământul României; 2. Invinsă de Romani, țara liberă a lui Decebal a fost încorporată la Imperiul roman, dar — sub ocrotitoarea dominație romană — „neamul Dacilor nu s'a stins, ci a continuat să trăiască tot mai viguros", devenind „o parte a lumii romane", pentru că apoi cu timpul din amestecul lor cu aceștia să se închege un nou neam; 3. Mărturiile arheologice și epigrafice vorbesc despre o „lungă și îndârjită apărare a provinciei (e vorba de Dacia) din partea populației împreună cu armata", împotriva năvălirilor; 4. Când (în mod precis și neîndoiește abia pe la 271—272 d. Hr. sub Aurelian) Dacia romană trecu în mâna Goților, „momentul critic al zămisirii trecuse" și Roma lăsa în mâna acestora „un colț de țară și o națiune romană ca limbă și suflet" destul de viguroasă spre a se

putea păstra sub cnutul barbar. Sustinerea — din partea unor istorici vecini lipșiți de elementara obiectivitate științifică — unei evacuări complete a Daciei — este o „ereză istorică de neînchipuit", care se spulberă în fața dovezilor tari ale arheologiei Daciei. „Așezările vechi romane, orășele și sate, continuă să adăpostească mulțimea băștinașilor rămași. Nimic nu trădează că aceste așezări ar fi fost trecute prin sabie și foc în momentul părăsirii provinciei de către armată, funcționari și o parte a populației. Dimpotrivă! Multe din vestigiile desvelite de săpături mărturisesc cu glas tare viața ce și-a urmat cursul chiar la orașe." 5. În sec. 4 și 5, „prezența unei populații destul de numeroase dacoromane în Ardeal e bine constatată atât prin diferitele așezări omenești, cât și prin cele două cimitire dela Sântana de Târgu-Mureș". În fine, descoperirea de tot recentă (în hotarul comunei Biertan) a inscripției latine a unui creștin, Zenovius, ne oferă confirmarea epigrafică a autohtonilor dacoromani; 6. Creștinismul este un factor hotărâtor în viața Daciei; în această privință, afirmațiile autorului sunt foarte juste și prețioase. Dânsul își încheie conferința cu următoarea constatare: „Legea inexorabilă a pământului dacic s'a împlinit încă odată și asupra lor: Veneticii s'au contopit în masa nepieritoare a autohtonilor transformați, și unii și alții într'un popor romanic de către cele două mari forțe ale antichității: romanitatea și creștinismul".

A doua conferință: E. Petrovici: „*Dovezile filologice ale continuității*", întemeiază teza continuității noastre în Dacia pe bază filologică. Osatura argumentării dlui prof. Petrovici se reduce la următoarele puncte: 1. Numele românesc al marelui fluviu Dunărea, a fost moștenit de Romani dela strămoșii lor Traco-daci, fapt ce constituie „un puternic argument că limba și poporul românesc s'au plămădit dealungul" său; 2. Ca răspuns lingvistilor cari nu admit continuitatea elementului romanic în Dacia și cari își întemeiază afirmația lor pe faptul că în Dacia nu s'au păstrat numele antice ale orașelor dacoromane și ale râurilor de acolo, autorul arată că: a) Datorită năvălirilor hoardelor barbare, vechile așezări mai mari au fost părăsite și astfel amintirea lor, adică numele lor s'a pierdut și de aceea nu s'au putut păstra; b) S'au păstrat însă numele de râuri, ca: Timișul,

Crișurile, Mureșul, Oltul, Apoiul, Someșul, Molru, Argeșul.

A treia conferință: I. Moga: „*Dovezile istorice ale continuității*" temelește continuitatea noastră pe baze istorice. Autorul răstoarnă afirmațiile dușmanilor continuității Românilor în Dacia și le arată falsitatea, dovedind — în baza unor documente recent aflate sau neîntrebuițate până acum în această direcție — că: „prioritatea românii față de Ungurii pe pământul Transilvaniei este un... fapt sigur".

A patra conferință: R. Vuia, „*Dovezile etnografice ale continuității*", se impune în mod cu totul deosebit atenției noastre nu numai prin valoarea ei (egală cu a celorlalte trei), ci și prin noutatea ei. Căci de fapt materialul etnografic — pe care dl prof. Vuia, îl numește foarte nimerit, „*arhivă vie*" a poporului nostru", n'a prea fost întrebuințat în rezolvirea problemei continuității noastre, deși se impunea prin „*vechimea*" și „*bogăția*" lui, precum și prin lipsa documentelor istorice pentru perioada mai veche din istoria neamului nostru". În studiul său, autorul dovedește continuitatea elementului românesc în Transilvania în baza așezărilor rurale, a curții, casei, portului și a celor două ocupațiuni străvechi ale poporului nostru: agricultura și păstoritul, precum și olăria. Concluzia finală: „Niciunul dintre popoarele cuceritoare din Ardeal nu are o civilizație rurală cu caracter mai autohton, având toate semnele unei civilizațiuni străvechi, adânc înrădăcinată în trecutul și solul acestui pământ, decât poporul român".

„Astfel civilizația noastră populară este mărturia cea mai sigură a vechimii poporului nostru pe aceste locuri, dovezi mai sigure decât documentele scrise ale cancelariilor curților străine, ce înregistrau numai evenimentele sgomotoase, dela suprafață, și nu luau la cunoștință viața adânc înrădăcinată și permanentă, dar fără istorie, a marilor mase dela țară, care în tăcere au urzit temelia neclintită a neamului".

Lectura atentă a acestor patru conferințe duc — în mod firesc și logic — la concluzia limpede a continuității noastre neîntrerupte pe pământul Daciei. Toate se impun prin obiectivitate, informație erudită, competență și sobrietate, calități care le dau o valoare științifică incontestabilă.

Nu putem să nu reproducem și minunata definire a continuității și a valorii sale pentru noi Români, dată de dl prof. C. Daicoviciu: „Continuitate!.. Ea înseamnă o neîntreruptă viețuire a unui neam pe aceleași meleaguri, din vremuri atât de adânci, încât pământ și om par a fi zămisliti deodată, unul pentru altul. Legătură traică cu glia care ne leagă, nutrește și acopere, continuitatea aceasta a noastră ne-a fost și ne va fi o comoară nescăpată de forțe vitale mereu înfrăpătată prin atingerea omului cu țărâna mamă!" Continuitatea nu-i numai o forță de viață, ci și element de îmbărbătare și nădejde a războierii peste orice furtuni ale istoriei: „Forța aceasta etnică miraculoasă nu poate fi explicată altfel decât prin autohtonie, prin legătura multimilenară cu pământul strămoșesc care dă puteri veșnic înnoite celui care are rădăcini adânci în el și macină pe ne-simțite, de-a-lungul veacurilor, puterile celui pri-pășit de pe alte meleaguri" (E. Petrovici).

Persistența neîntreruptă a Românilor pe pământul României este o dovadă tare că pământul acesta ne-a fost hărăzit de către Providență ca să ne fie leagăn până când vom trăi în istorie. A ni-l lua, însemnează împotrivire față de orânduirile Proniei divine. Până când vom crede puternic în această Pronie și până când vom fi vrednici de misiunea noastră istorică, nu va exista putere pe fața pământului care să ne poată smulge din glia străbunilor noștri.

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Cruce și existență

Bat clopotele pentru înviere. Din mii de clopotnițe care împânzesc pământul lung și lat, se smulg în dangăte de aramă svonuri de dincolo de veac și frământă în aer — ghirlande de toporași — tainele unei sărbători care ne bucură cu primăvara ei, dar pe care, în adâncul ei tremurat n'o înțelegem deplin.

Înviere, sfântă înviere, ce vii după întunecosul Calvar, după Golgota amărciunilor, cu cele trei cruci înfipte în solul pleșuv al căpățânilor, cum se luminează în tine tainele existenței noastre! Omul a vrut să ucidă pe Dumnezeu, iar Dumnezeu, Stăpânul vieții și al morții, a treia zi, după Scripturi, a înviat, făcându-se începătura vieții noastre!

O, măreție a cerului! O, neputință orgoliosă a ispitirii! Cum s'a vădit lucrarea celui Neiubit în strălucirea minunii!

„Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le!"

Cântă suflete, cântă și pipăe cântând tainele lui Dumnezeu. Apropie-te de chipul Celui crucificat între tâlhari, cutremură-te de Domnul morții și cerșește dela El suprema slobozire întru Eternitate a învierii.

Crucificare...

Existența omenească este o tragică crucificare, între vrere și neputință, între lumină și întunec, între viață și moarte, între iluzie și adevăr.

Vremelnicie și deșertăciune, stâlpi de vis al crucificării noastre, călăi nebuni cari însușează veșnicul din noi, otrăvind spiritul dela Dumnezeu, curat ca lacrima de mamă, cu cucuta morții și a păcatului.

Suntem suspendați între cer și pământ, după chipul celui dintâi Crucificat, dar crucificarea noastră nu va fi veșnică, căci numai veșnicia e veșnică. Iar veșnicia este El.

Bucurați-vă voi, siruri lungi de crucificări, de pe toate Golgothele pământului, căci Eternul Crucificat sculatu-s'a din morți!

Cântați voi clopote, descălecând din miez de taine, zumzetul ingeresc al mântuirii noastre, sfârșitul de lumina și veșnicie al crucificării noastre, putere de potticnire a nebunei înțelepciuni a omului, căci Hristos a înviat!

Să sune trâmbițele veșnicului în cele patru vânturi și să se risipească vrășmașii Lui dela fața Lui, căci Hristos a înviat!

„Hristos a înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând"...

Preot Ioan Opris

† Ion Popescu-Pasărea. — În săptămâna trecută s'a stins din viață în vârstă de aproape 72 ani profesorul și compozitorul de muzică bisericească psaltică Ioan Popescu-Pasărea.

A fost cel mai vrednic continuator al școlii românești de psaltică făurită de ieromonahul Macarie, Dimitrie Suceveanu, Anton Pann și Ștefan Popescu. Fiu de preot, din com. Pasărea, jud. Ilfov, după ce a studiat dreptul și a profesat chiar câțiva timp avocatura, a studiat conservatorul de muzică și s'a dedicat exclusiv muzicii bisericești.

A fost timp de 40 de ani profesor la cele două seminarii din București, iar în ultimul timp și la Academia de muzică religioasă. A luptat mult pentru ridicarea tagmei cântăreților bisericești, organizându-i într-o asociație generală și înființându-le revista *Cultura*.

Alături de nenumăratele compozitii bisericești, numele lui Popescu-Pasărea se leagă de manualul de psaltică înfițat: *Principii de muzică bisericească orientală*.

Ramura ardeleană a muzicii bisericești răsăritene a avut prilejul s'o cunoască și s'o prețuiască mai ales ca delegat ministerial în comisiile pentru examenul de diplomă a absolvenților școalei de cântăreți bisericești „Dimitrie Cunjan" din Sibiu. Pentru serviciile imense aduse bisericii neamului, numele profesorului Ioan Popescu-Pasărea este și va fi pomenit deapuri în toate manualele și cărțile de istoria muzicii bisericești la Români, iar compozițiile lui bisericești vor supraviețui poate veacuri întregi.

Dumnezeu să-i odihnească sufletul în pace.

Sezătoare literar-religioasă

Ciclu de conferințe, organizat de Soc. Naț. a femeilor române la Sibiu, în Postul Sf. Paști, s'a încheiat cu o sezătoare literar-religioasă, Duminică 11 Aprilie orele 11 a. m., în sala prefecturii. Meritul organizării acestei sezători revine strădaniei neobosite a dnei Sofia Șt. Meteș, președinta Filialei Soc. și dlui prof. univ. Victor Papilian, distinsul președinte al Societății scriitorilor români din Ardeal.

Sedința a fost deschisă printr'un remarcabil cuvânt înainte, rostit de d. Grigore Popa, poetul și eseistul de autentică sensibilitate ardeleană.

La lumina unor străfulgerări de gând ce merge în adâncuri, Domnia Sa a arătat legătura strânsă ce există între poezie și har, înlăturând teza că poezia ar țâșni din întunecimile inconștientului. Poezia e de sus, ea țâște din întâlnirea dintre lumina cerului și înălțările sufletului omenesc. Poezia e rodul întâlnirii pe plan superior între ea și realitatea infinită și nu un produs al subiectivității exclusive, care pretinde că se hrănește cu ceea ce are ascuns prin firdele fără de lumină ale unor abisuri stătute și pline de toate miasmele.

În special poezia românească, a declarat d. Grigore Popa, poartă acest nimb al luminii de sus, vădind cât de adânc este penetrat sufletul românesc de credința creștină ortodoxă. Volumele celor mai mulți poeți români se deschid cu o rugăciune.

Caracterul accentuat creștin al sufletului românesc e demonstrat și de faptul că neamul nostru este singurul care dă actualității din Răsărit o interpretare creștină, metafizică.

Dsa a citit ca exemplificare câteva poezii din minunatul volum al dlui Al. Grigorian: „Poeme pentru cruciați”.

Au citit apoi din opera proprie tinerii poeți: Romeo Dăscălescu, Ștefan Aug. Doinaș, Victor Felea, Vasile Sima. Cel dintâi este un nume care s-a impus în ultimii ani prin talentul său autentic de poet al copilăriei dragălașe și al tainelor înmărmuritoare ale credinței. Ceilalți trei sunt la începutul relevării talentului lor pronunțător.

Proză au citit dnl I. Cârjă-Făgădăriu, care s'a manifestat remarcabil în câteva publicații, prot. Aurel Nanu pe care cetitorii noștri îl cunosc și, spre deplină bucurie a publicului participant, d. Victor Papilian. Domnia Sa a citit un fragment caracteristic din scrisul Dsule pururea preocupat de problemele sufletului în raport cu tainele vieții și ale credinței.

Sedința s'a bucurat de o frumoasă reușită și de participarea unui public numeros, în frunte cu I. P. S. Mitropolit.

Conferințe preoțești. — Preoțimea ort. rom. din protopopiatul Medias, a ținut în 1 și 2 April 1943, în orașul Medias, sub presiul P. C. Sale I. Crăciun, protopop, conferința de primăvară. Au fost prezenți toți preoții.

În ziua I-a la ora 3,30 d. m. s'a făcut invocarea Duhului Sfânt, ear la ora 4 toți preoții s'au întrunit la sediul protopopesc. Aici pâr, protopop deschide sedința printr'o frumoasă cuvântare; ear pâr. M. Maier-Brătel, secretarul conferinței, a citit raportul despre activitatea preoților în decursul anului 1942, în cadrele Asociației Clerului „A. Șaguna”, desp. Medias. Preoții V. Scutea, I. Dordea, I. Morariu și Ioan Telea au citit rapoartele despre activitatea preoților în cadrele cercurilor religioase. Seara la ora 18 s'a slujit sf. Paraclis în sf. biserică. A citit meditația înainte de mărturisire pâr. Z. Rucăreanu, având ca temă: Ps. 18,13. A urmat mărturisirea preoților și a credincioșilor.

A doua zi la ora 8,30 s'a slujit liturghia mai înainte sfântă, de către pâr. Ioan Crăciun, protopop, înconjurat de un sobor de preoți. La priceasnă a rostit pâr. Ch. Păcurariu o predică adânc simțită. Reluându-se lucrările pâr. I. Popovici și V. Scutea au citit tema: „Inițiative de organizare în cadrele Asociației Clerului „A.

Șaguna”. Lucrările interesante s'au completat una pe alta.

Preoții au păstrat câteva clipe de reculegere în amintirea celui ce a fost Dr. A. Crăciunescu, profesor la Academia teologică „Andreiană” și consilier patriarhal.

După terminarea programului, pâr. prot. I. Crăciun a încheiat sedința printr'un cuvânt de indemn la muncă și la încredere în viitorul neamului. — Pr. M. Maier.

*

— De ziua înjumătățirii sfântului post al Invierii, preoțimea tractului protopopesc Avrig s'a întrunit în conferința de primăvară la sediul protopopiatului. Conferința și-a început lucrările în biserică parohială cu meditație pentru mărturisire, rostită de Pr. Gh. Tatu.

Se servește în sobor de mai mulți preoți liturghia sf. Grigorie Teologul, la sfârșitul căreia preotul A. Tomuș a rostit predica pentru împărtășanie. Se face invocarea Duhului Sfânt, apoi restul lucrărilor conferinței se desfășoară într'o sală a școlii primare din loc, sub conducerea P. C. pâr. Aurel Radu, adm. protopopesc.

P. C. pâr. Sebastian Rusan, fost administrator protopopesc cu o bogată activitate pastorală și cu îndelungată experiență, și-a dezvoltat lucrarea: „Cum se întocmește un cont de gestiune?” Cu diferite întrebări și comunicări, această lucrare însemnată din viața parohiei e pusă la punct. Lucrările conferinței, de după masă, încep cu lucrarea de caracter pastoral: Când, cum și ce trebuie să predice preotul în vremuri de război, — subiect dezvoltat de Preoții M. Budac și Const. Popeanăș. Conferințele se declară reușite.

Urmează darea de seamă asupra cărții: „Rasă și Religie” de Pr. Dr. Liviu Stan, — lucrată de toți preoții. Se citește lucrările Preoților Nechita Bălescu și Vasile Bogdan. După lămuriri, date de pâr. adm. protopopesc, preoțimea este edificată și asupra acestei probleme a zilei de ieri.

Președinții cercurilor pastorale au prezentat raport despre activitatea cercurilor dela conferința din toamnă și până acum. Se ia act de activitatea frumoasă a unora, și mai puțin izbutită a altora. De încheiere se fac comunicări de caracter administrativ. — Pr. Ax. Tomuș.

— Preoțimea, din despărțământul Băița al Asociației clerului „A. Șaguna”, — cum ni se arată într'un raport mai lung — și-a ținut adunarea generală, în parohia centrală a protopopiatului, în 30 și 31 Martie a. c. de față fiind toți preoții din acest despărțământ. În adunarea deschisă de P. C. Sa pâr. D. Secărea, după raportul general citit de Pr. Tr. Benea, și-au dezvoltat conferințele preoții I. Hăprian și A. Popa, despre: Inițiative de organizare pentru promovarea vieții religioase și culturale în cuprinsul despărțământului. Au urmat discuții instructive asupra conferințelor ținute. Mărturisirea preoților și împărtășirea lor și a credincioșilor s'a făcut ca și în celelalte adunări.

— Preoții noștri din Valea Jiului s'au adunat în conferință la Petroșani, sub președinția P. C. Sale pârintelui protopop Ion Duma. Rapoartele prezentate de preoții: I. Sabău, C. Drăgan și C. Zoican au stârnit vii discuții în mijlocul preoțimii din conferință. Pr. Gh. Popa a dezvoltat subiectul: Inițiative pentru progresul despărțământului Asociației Clerului pe terenul vieții religioase și culturale. Altă lucrare a citit Pr. I. Popița, cu prilejul mărturisirii preoților în biserică. În ziua următoare s'au împărtășit toți preoții. S'au ales apoi delegații pentru participare la sedințele secției și la congresul Asociației.

— În 5 April c. s'a ținut conferință în Rupea (Cohalm), de față fiind 21 preoți (din 22) ai protopopiatului. Sedința a fost condusă de P. C. Sa pâr. protopop Al. Brotea. Lucrări, meditații îngrijit întocmite, au citit preoții Bălășcuță și Cristea; ear președinții cercurilor culturale-religioase au prezentat rapoarte amănunțite despre activitatea din 1942. Comunicări, făcute de președințele conferinței, au încheiat într-unirea.

INFORMAȚIUNI

Praznicul Invierii Domnului să fie nou prilej de-a îmbogăți sufletele tuturor credincioșilor noștri cu mănuitoare sentimente creștinești, în nădejdea tare că vom ajunge, în curând, și învierea neamului între vechi și firești hotare.

Hristos a înviat!

Sărbătoarea Sf. Gheorghe. Pomenirea Sfântului mare mucenic Gheorghe se va face anul acesta Luni, a doua zi de Paști, după normele tipiconale cuprinse în Penticostar, la sfârșitul Liturghiei din Duminică Invierii.

Vizita dlui ministru Prof. P. Tomescu la Sibiu. Cu rară solemnitate s'a ținut în 10 și 11 April 1943, în sala festivă a prefecturii județului Sibiu, reuniunea medicilor din Ardeal în prezența dlui profesor Dr. Petre Tomescu, ministrul sănătății și al ocrotirilor sociale. Cuvântări instructive și lămuritoare la această reuniune au rostit, cu acest prilej, dnl Dr. I. Cosma, inspector general sanitar, rectorul universității Dr. I. Hațeganu, Dr. V. Papilianu, Dr. Gh. Popovici, și prefectul județului col. V. Mihăilescu. Luând cuvântul, I. P. S. Sa Mitropolit Nicolae al Ardealului face legătură între activitatea sufletască a preoților și activitatea medicală ce se raportează la suferințele trupesti și le consideră ca o întregire trupestă și sufletească. Înaltul prelat constată că universitatea Cluj-Sibiu este legată cu multă dragoste de puterea spirituală. Ultimul cuvânt l-a rostit dl ministru Tomescu, care arătând cum s'a întocmit nouă lege sanitară, accentuează rolul hotărâtor ce l-a avut biserica pentru menținerea integrității neamului și a sentimentului național.

Adunarea generală a Societății „Crucea Roșie”, filiala Sibiu. s'a ținut zilele acestea, sub președinția dnei Florentina col. Florescu, în sala de festivități a prefecturii județului Sibiu, s'a ținut zilele acestea. După cuvântul de deschidere al dnei prezidente, care arată importanța societății în timp de pace și război, dna Marcela Gușu a făcut darea de seamă despre activitatea filialei în 1942: îngrijirea răniților, colectarea de efecte, îmbunătățirea hranei pentru cei răniți, înzestrarea spitalelor cu cărți și ziare, distribuirea de alimente bolnavilor din spitale, organizarea de serbări artistice etc. Rapoartele prezentate constată o situație bănească tot mai bună a filialei sibiene, datorită meritelor gospodărești ale comitetului și simplitii de jertfă al obștei. La sfârșitul sedinței a luat cuvântul I. P. S. Sa Mitropolit Nicolae al Ardealului, exprimând mulțămiri conducerii filialei pentru tot ce a realizat, precum și dlui prof. universitar Benetatto pentru meritul ce-l are în organizarea activității unui centru de colectare a sângelui.

Înceierea anului școlar se va face, din cauza împrejurărilor, la 1 Iunie 1943. Serbarea de fine de an școlar va fi la 30 Mai. Examenul de bacalaureat pentru fete începe la 11 Iunie.

ȘTIRI LOCALE

Săptămâna patimilor Domnului: a) Luni, Marți și Miercuri la ora 8 dimineața, **Ceasurile și Liturghia înainte Sfântă.** După masă la ora 4: **Pavecernița.** Seara la ora 6 $\frac{1}{2}$ **Denie.** b) **Joi la ora 8 dimineața: Sf. Maslu;** în continuare **Vecernia și Liturghia Sf. Vasile, Sfîntirea Paștilor.** Seara la ora 6 $\frac{1}{2}$ **Denie,** serviciul patimilor — cu 12 **Evangelii** — **Predică:** cons. Gh. Secaș. c) **Vinerea Patimilor** la ora 8: **Ceasurile Domnești,** după masă la ora 4: **Vecernia cu luarea Măntuitorului de pe cruce.** La ora 6 $\frac{1}{2}$ **Utrenie cu prohodul Domnului Hristos,** predică: Mihail Neagu. d) **Sâmbătă la ora 8: Vecernia Sf. Paști** cu liturghia Sf. Vasile. **Duminică Paștilor în 25 Aprilie 1943 la ora 4 dimineața: Invierea; slujbă arhierescă și predică.** La ora 9: **Sf. Liturghie** cu slujbă arhierescă. Atât la Inviere cât și la Sf. Liturghie

servește și predică I. P. S. Mitropolit Nicolae, înconjurat de un mare sobor de preoți și diaconi. După masă la ora 4: **Vecernia Paștilor.** La Oastea Domnului predică după Vecernie: **preotul Dr. Cornel Sârbu** dela parohia Sibiu-Treistejari.

Lunea Paștilor în 25 Aprilie 1943: servesc: I. P. C. Arhimandrit Teodor Scorobet, vicarul mitropoliei, prot. stavr. Emilian Cloran, cons. Dr. Andrei Gălea, Ieronim Grovu, Dr. Spiridon Cădea, Gheorghe Secaș, prot. Aurel Nanu, Zosim Oancea și prot. Mihail Neagu; diaconi: Anatolie Scurtu și Simion Macarie. **Predică:** I. P. C. Arhimandrit T. Scorobet. La Oastea Domnului predică după masă la ora 4 **Prot. Mihail Neagu.**

Marția Paștilor în 27 Aprilie 1943 servește: prot. Mihail Neagu, preoții Ioan Nicoară, Ioan Muntean, dir. Dumitru Călugăr și duhovn. Nicodim Belea; diaconi: Simion Macarie și Vasile Șortan. **Predică:** prot. Mihail Neagu.

Mulumire. Dl Dr. George Măcelariu, avocat în Sibiu donează 500 Lei Reuniunii meseriașilor români din Sibiu pentru fondul N. Cristea pentru monumente bărbatilor bine meritați ca rescumpărare a felicitărilor de ziua numelui.

Comitetul

Răscumpărare D-nul Gheorghe Proca și-a rescumpărat felicitările de ziua onomastică donând fondului Orfelinatuului din Sibiu 300 Lei.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Revista Teologică. Organ pentru știința și viața bisericească, întemeiat în 1907, apare lunar, sub patronajul I. P. Sf. Mitropolit NICOLAE al Ardealului. Abonamentul pe un an: 560 Lei. Redacția și administrația: Academia teologică, Sibiu, strada Mitropoliei 24—28. Redactor: profesor Dr. Grigorie T. Marcu. — Numerii 3—4 Martie—Aprilie 1943 cuprind: Diacon Dr. Grigorie T. Marcu: Înălțarea în rang a Academiei teologice „Andreiană”. Preot Dr. Ilarion V. Felea: Necesitatea religiei, Diacon Dr. G. G. Stănescu: Căderea Ierusalimului. Preot Dr. T. Bodogae: Vecchia autonomie bisericească și centralismul papal. Preot Dr. Cornelu Sârbu: Valoarea timpului. Preot Dr. Nicolae Neaga: † Dr. Aurel Crăciunescu. Prot. Dr. Spiridon Cădea: Două predici pentru Postul mare. Aftitudini: Preot Dr. Ilarion V. Felea: Precizări. Mișcarea Literară: Preot Dr. Liviu Stan, Preot Dr. Teodor Bodogae, Preot Dr. Spiridon Cădea, Diacon Nicolae Mladin, Dr. Nicolae Neaga, Preot Ioan Opriș și Gr. T. M. Canonizarea în Biserica ortodoxă. Patriarhul Athanasios și Andronic II Paleologul. Cuvântări la praznice împărătești. Rechtsprechung und Verwaltung im kanonischen Recht. Doriseelsorge. Über die religiöse Bedeutung der ostkirchlichen Studien. Analiza citațiilor V. T. din Evanghelia sf. Matei. Praznicile noastre ortodoxe. Toată suflarea să laude pe Domnul. Lauda crinilor. Calendarul Bunului Creștin, Calendarul creștinului de lege răsăriteană. Calendar pe 1943. Calendar creștin. Calendarul Argeșului. Gr. T. M.: Cronica: Academia teologică „Andreiană”, școală superioară de rang universitar. Note și informații: Preot Dr. N. Terchilă, Preot Dr. P. Brudea, Gr. T. M., S. S. N. Mladin și R. T.: Probleme liturgice. P. S. Episcop Policarp Morușca sexagenar. Asociația religioasă „Anastasia Șaguna”. Basarabia e a noastră. † Dr. Ioan Broșu. † Antoniu Mocsonyi de Foen. Conferințele filialei Sibiu a Societății ortodoxe naționale a femeilor române. Redeschiderea Bibliotecii Facultății de Teologie din Cernăuți. Reuniunea de muzică „G. Dima”. O năvelă scandalosă. „Saeculum”, revista dlui Lucian Blaga. Mărunte.

Poșta redacției

Pr. I. S. în V. Din lipsa de spațiu n'a apărut. Rugăm însă articole mai scurte, mai cu seamă în timpul crizei de hârtie.

Mai multora. Lucrările de interes general, vor urma pe rând, pe cât ne permite locul.

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

AVIZ

Pentru a nu mai înainta acte incomplete, aducem la cunoștință On. ofiul protopopesc și parohiale că cererile pentru numiri în posturi trebuie însoțite de următoarele acte:

1. Certificat școlar (diploma),
2. Extras de naștere.
3. „ „ botez. Dacă persoana care urmează să fie numită în post, este căsătorită și are copii, atunci se vor înainta asemenea extrase atât pentru soție, cât și pentru fiecare copil.

4. Extras de căsătorie.
5. „ „ cununie.
6. Certificat de naționalitate.
7. „ „ moralitate,
8. „ „ dela biroul cazierului judiciar,
9. Certificat medical dela un medic oficial (medicul primar, sau cel de circumscripție).

10. Declarație de avere.
11. Situația militară și
12. Fișă personală cu privire la atitudinea politică în raport cu ordinea publică și siguranța Statului.

Fără aceste acte cererile de numiri și treceri în bugetul statului nu pot fi rezolvate.

Sibiu, 10 Aprilie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 2528/1943 Bis.

2—3

Concurs

Pentru pictarea bisericii ortodoxe române din Blaj, se publică concurs, invitându-se pictorii doritori a picta aceea biserică, să înainteze oferte-deviz până la 1 Mai a. c.

Pictura va fi în frescă.

Concurenții vor înainta până la data de mai sus, o schiță de ansamblu a picturii, în conformitate cu regulile iconografiei precum și dovadă că a mai executat lucrări de pictură în frescă.

Se atrage atențiunea concurenților că pictura interiorului bisericii va fi în stilul icoanelor catapetesmei. Informații mai de aproape se pot primi dela oficiul parohial ort. rom. din Blaj și dela Consiliul arhiepiscopesc.

Se observă totodată că Consiliul arhiepiscopesc își rezervă dreptul de a încredința lucrarea concurenților, în care va avea încrederea că va executa ucrarea în condițiuni optime artistice și iconografice.

Sibiu, 16 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 2865/1943.

Comunicare

Se aduce la cunoștință că erezii C. preot Gheorghe Modran din Poplaca, decedat la 12 Martie a. c., în baza § ului 5 din regulamentul fondului de ajutorare preoțesc au ridicat dela Cassa Arhidiecezană din Sibiu ajutorul de înmormântare statutar în sumă de Lei 50 000.

Sibiu, din ședința secției economice, a Consiliului arhiepiscopesc, ținută la 20 Martie 1943.

Consiliul Arhiepiscopesc

Nr. 6 — 1943.

(10) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Lăpugiu superior, din protopopiatul Dobra, județul Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială corespunzătoare.
3. Folosirea sesiunii parohiale de 32 jugăre, teren arabil, fânaș și pășune.
4. Birul preoțesc în porumb sfărâmat ori grâu 10 litri, sau 20 litri ovăș, de fiecare familie.
5. Stolele obișnuite în protopopiat.

Cererile de concurs, însoțite de toate documentele necesare și de încuviințarea de candidare dela I. P. Sf. Mitropolit, se

vor înainta Oficiului protopopesc ort. rom. al Dobrei, în termen.

Concurenții se vor prezenta, cu încuviințarea Oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare, în parohie la biserică, pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Dobra, la 26 Ianuarie 1943.

Oficiul protopopesc ortodox al Dobrei, în înțelegere cu Consiliul parohial din Lăpugiu superior.

Pr. Adam Lăzărescu
adm. protopopesc

Nr. 98/943.

(14) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei noi înființate, de cl. I. Brașovul-Vechi II, protop. Brașovului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Sesiune parohială 16 jug. arător.
3. Stola obișnuită în parohie.
4. Ajutor de chirie 3000. lei lunar.

Cererile de concurs, însoțite de documentele necesare și de binecuvântarea de candidare, se vor înainta în termen subsemnatul Oficiu protopopesc.

Concurenții se vor prezenta în parohie cu încuviințarea prealabilă a Oficiului protopopesc, pentru a face cunoștință cu credincioșii, a cânta, a predica și eventual a celebra în biserică.

Brașov, la 17 Februarie 1943.

Dr. N. Stinghie
Adm. Prot.

(17) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreț bisericesc, la Biserica Sf. Nicolae din Brașov-Schei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Retribuțiunile împreunate de acest post sunt:

1. Salarul dela Stat, după calificare și anii de serviciu.
2. Venitele locale.
3. Locuință în natură dela parohie.
4. Patru jugăre teren arabil dela parohie.

Concurenții își vor înainta cererile însoțite de diploma de cântăreț bisericesc dela Școala de cântăreți Dimitrie Cunțan, Sibiu, precum și de alte acte recomandatoare, Consiliului parohial al Bisericii Sf. Nicolae, Piața Unirii 1., și se vor prezenta la Biserica pentru ca să-și arate dexteritatea în Tipic și cântările bisericești.

Brașov, la 23 Februarie 1943

Dr. N. Stinghie

Paroh., Adm. Prot., Președinte:

Vasile Iordache
Secretar

Nr. 118 1943.

(23) 1—1

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Șomărtin, din protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Beneficiile sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Sesiunea parohială 2 jug. arător și 8 jug. fânaș.
3. Stola obișnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta în termen oficiului protopopesc din Agnita cu toate documentele necesare, inclusiv autorizația de candidare, dată de P. V. Consiliu arhiepiscopesc.

Concurenții cu prealabila încuviințare a oficiului protopopesc, se vor prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopopesc ortodox-român din Agnita, în înțelegere cu consiliul parohial din Șomărtin,

Agnita la 28 Februarie 1943,

Emil Păcală
protopop.

Nr. 118 1943

(21) 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Glâmbocă, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post:

1. Salar dela stat,
2. Sesiune parohială, 2 jug. pământ arător și 1 1/2 jug. fânaș,
3. Transportul unei soarte de lemne din pădure.
4. Stola obișnuită în protopopiat.

Cererile de concurs, însoțite de toate actele necesare și de încuviințarea de candidare dela I. P. S. Mitropolit, se vor înainta în termen of. protopopesc în Avrig.

Concurenții se vor prezenta cu încuviințarea prealabilă a of. protopopesc într-o zi de Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Glâmbocă la 14 Februarie 1943.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu consiliul parohial din Glâmbocă.

Pr. A Radu
adm. protopopesc

(28) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Ludești din protopopiatul Orăștiei se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate acestui post:

1. Salarul dela Stat;
 2. Casă parohială cu supraedificate economice;
 3. Grădină în extenziune de 439 stg. p.;
 4. 20 jug. pădure și 2 fânașe de circa 2 cară de fân.
 5. Dela 100 familii câte o ferdelă (de 20 l.) porumb sfărâmat;
 6. Dela 100 familii câte o zi de lucru;
 8. Stola obișnuită în protopopiat.
- Cererile de concurs se vor înainta, în termen, Oficiului protopopesc al Orăștiei, însoțite fiind de toate actele necesare.

Concurenții se vor prezenta, cu prealabila încuviințare a Oficiului protopopesc, în parohie, spre a satisface normele prevăzute în Regulamentul pentru parohii.

Orăștie, la 28 Martie 1943.

P. Iosif Vințan
adm. protopopesc

Nr. 3308/1943.

(29) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III, Măgura cu filiala Jeledinți, protopopiatul Orăștiei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Salarul de Stat;
- Sesiunea parohială în materie: 1 jug. 113 st. pământ arător, iar în filie: 3 jug. 534 stg. pământ fânaș.
3. Dela fiecare familie din materie și filie, câte o ferdelă de porumb și câte o zi de lucru.
4. Stola obișnuită în protopopiat.

Cererile de concurs se vor înainta, în termen oficiului protopopesc, în parohie, spre a împlini prevederile Regulamentului pentru parohii.

Orăștie, la 27 Martie 1943.

Pr. I. Vințan
adm. protopop.

Nr. 74/1943

(32) 1—3

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a Socet cu filiale Polana-Rechițelii și Runcul-mare din protopopiatul Hunedoara, cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împreunate cu acest post:

1. Casă parohială corespunzătoare;
2. 4 jug. fânaș;
3. Câte una măsură porumb (măsura a 30 litri), sau prețul de piață al unei măsură de porumb dela fiecare familie din materie și filii;
4. Una zi de lucru de fiecare casă din materie și filii.
5. Stola obișnuită în parohie;
6. Salarul dela Stat

Cererile de concurs se vor înainta Oficiului Protopopesc ortodox român a Hunedoarei, în termenul indicat.

Candidații vor anexa la cererile de concurs și concesiunea dela P. Ven. Consiliu arhiepiscopesc, că pot candida la această parohie.

Candidații se vor prezenta cu încuviințarea prealabilă a oficiului protopopesc, în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a fi cunoscuți de către parohieni.

Hunedoara, 22 Martie 1943.

Oficiul Protopopesc ortodox român al Hunedoarei în înțelegere cu Consiliul parohial.

Nicolae Suciu
protopop

Nr. 628/1943.

(30) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Sâmbăta de sus apuseană, din protopopiatul Făgăraș, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela întâia publicare în „Telegraful Român”.

Beneficiile parohiei vor fi:

1. Salarul dela Stat.
2. Stola uzitată în parohie;
3. Casă parohială cu dependente și grădină;
4. 5 jugăre ecleeje, fânaș;
5. 3 st. lemne de foc în pădurea bisericii.

Cererile de concurs se vor înainta, în termenul fixat, Oficiului protopopesc în Făgăraș, însoțite de documentele reglementare și de încuviințarea de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopesc.

Concurenții, cu prealabila înștiințare a subsemnatului oficiu protopopesc, se vor prezenta în parohie spre a face cunoștință cu credincioșii.

Făgăraș, la 25 Martie 1943.

Prot. Pavel Borzea
protopop

ROMÂNIA

Judecătoria de pace rurală Agnita

Dos. Nr. G. 725/1942.

(33) 1—1

Publicațiune de licitație

Subsemnatul delegat judecătoresc prin prezenta aduc la cunoștință publică, că în baza încheierii Nr. C.303/942 de ordonarea execuției, a acestei judecătorii, în urma căreia s'a efectuat execuție de escontelare la urmărit în fa- vorul următorului Dancu Dumitru din Agnita, repr. prin Dr. Romul Curia, ad- vocat din Agnita, pentru incasarea creanței de 10,474 Lei capital și accesorii.

Prin cererea înregistrată sub Nr. 2369 din 1 Aprilie 1943, s'a cerut or- donarea și fixarea licitației asupra ob- jectelor ce au fost sechestrate conform procesului verbal de sechestrul dela do- sar, pentru neplata sumei de 10,474 Lei asupra următoarelor obiecte: Doi purcei albi de câte trei luni, un car cu osii de lemn și una vacă roșie cu alb de 8 ani, cari s'au evaluat la suma to- tală de 25,300 Lei.

Pentru vânzarea acestor obiecte fixez termen de licitație pentru ziua de 7 Mai 1943, orele 17 p. m. la domiciliul următorului în comuna Agnita hotar, la fața locului, când obiectele sechestrate se vor vinde în licitație publică și în caz de necesitate și sub prețul de estimare.

În cazul când mobilele de mai sus au fost sechestrate sau supra seche- strate și de alți urmăritori, licitația se va ținea și în fa- vorul acestora.

Agnita, la 9 Aprilie 1943.

Delegat judecătoresc:
Valer Armeanu